

Sergiu Matcovschi

**Disciplina Medicină internă – Sinteze clinice
a Universității de Stat de Medicină și Farmacie
„Nicolae Testemițanu” la 80 ani**

Chișinău, 2026

Sergiu Matcovschi

**Disciplina Medicină internă – Sinteze clinice
a Universității de Stat de Medicină și Farmacie
„Nicolae Testemițanu” la 80 ani**

Chișinău, 2026

CZU 378.6:61(478-25)(092)

M 46

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Matcovschi, Sergiu.

Disciplina Medicină internă – Sinteze clinice a Universității de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu" la 80 ani / Sergiu Matcovschi ; au colaborat: Filip Ambros [et al.]. – Chișinău : [S. n.], 2026 (Bons Offices). – 91 p. : facs., fot.

Bibliogr.: p. 90-91 (12 tit.). – [50] ex.

ISBN 978-5-36241-886-1.

Text : nemediat.

Tiparul executat la Casa Editorial-Poligrafică „Bons Offices”

© S. Matcovschi

Au colaborat:

<u>Filip AMBROS</u>	Doctor în științe medicale, Conferențiar universitar
Natalia CAPROȘ	Doctor habilitat în științe medicale, Profesor universitar
Virginia CAȘCAVAL	Doctor în științe medicale, Asistent universitar
Olga CORLĂTEANU	Asistent universitar
Tatiana DUMITRAȘ	Doctor în științe medicale, Conferențiar universitar
Svetlana EREMCIUC	Doctor în științe medicale, Conferențiar universitar
Diana FETCO-MEREUȚĂ	Doctor în științe medicale, Asistent universitar
Svetlana GRIȘIN	Laborant
Ion SÎRBU	Asistent universitar
Cornelia TALMACI	Doctor în științe medicale, Conferențiar universitar
Vasile TOMA	Asistent universitar
Eudochia ȚERNA	Doctor în științe medicale, Conferențiar universitar
Lilia VLASOV	Doctor în științe medicale, Conferențiar universitar

Cuprins

File din istoria Disciplinei Medicină internă – Sinteze clinice	1
Disciplina Sinteze clinice în prezent.....	44
Misiunea disciplinei în educația studenților	44
Misiunea disciplinei în pregătirea rezidenților	48
Misiunea disciplinei în Educația Medicală Continuă	50
Baza Clinică a Disciplinei Sinteze Clinice.....	52
Activitatea științifică	53
Evaluarea Disciplinei Sinteze clinice de către studenți.....	54
Personalul didactic și auxiliar	58
Obiectivele dezvoltării Disciplinei Sinteze clinice pentru viitor sunt:.....	88
Post-scriptum.....	89
Bibliografie.....	90

File din istoria Disciplinei

Medicină internă – Sinteze clinice

Disciplina (catedra) Medicină internă – Sinteze clinice (în continuare Disciplina Sinteze clinice) a Departamentului Medicină internă al Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” (în continuare USMF „Nicolae Testemițanu”) a fost fondată în anul 1946. Inițial ea purta denumirea catedră Terapie de facultate (Факультетская терапия). Ulterior, la diferite etape, a fost numită catedră Medicină internă pentru subordinatori, Medicină internă nr. 1, nr. 5, nr. 6.

Fondator și conducător al catedrei pe parcursul primilor 26 de ani (1946-1972) a fost profesorul universitar Nikolai Starostenko (4.VIII.1897, Kirovograd – 14.III.1972, Chișinău) – medic internist, doctor habilitat în medicină (1950), profesor universitar (1951), Om Emerit în știință din RSSM (1957), Om de stat și activist pe tărâm social, care a fost și fondatorul unei școli a interniştilor din Moldova. Concomitent, între anii 1953-1959, a fost și rector al acestei instituții de învățământ medical superior.

După absolvirea Institutului de medicină din Kiev (1932), N. T. Starostenko a lucrat în funcția de asistent (1932-1936), apoi asistent superior (1936-1941) în clinica Institutului de cercetări științifice în domeniul alimentației din Odesa. Prin cumul exercita și funcția de șef al laboratorului de vitaminologie la Institutul de Ftiziologie din Odesa. În 1938 a susținut teza de doctor în medicină cu tema: „Влияние резекций желудка у больных с язвой желудка и двенадцатиперстной кишки на кислотность желудочного содержимого, ферментативную функцию поджелудочной железы”.

În anii celui de al II-a război mondial (1941-1945) a fost internist superior la un spital militar de campanie. A fost decorat cu

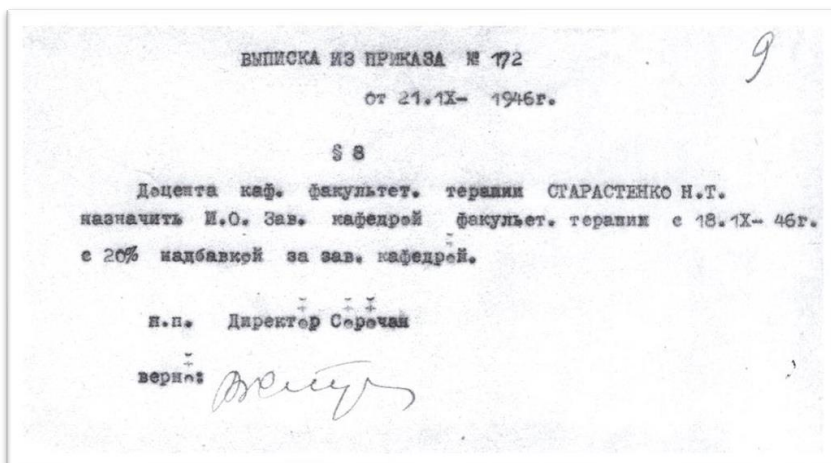
ordinele Steaua Roșie și Războiul pentru apărarea Patriei clasa II, medaliile "Pentru apărarea Stalingradului" și "Pentru biruință asupra Germaniei în Marele război pentru apărarea Patriei".

Prof. N. T. Starostenko

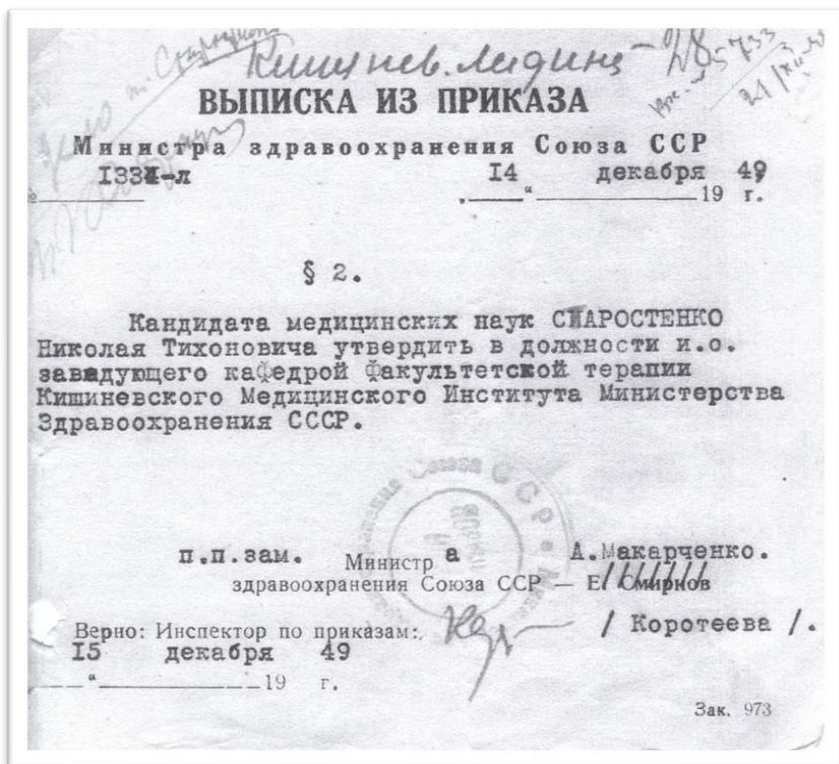
În perioada postbelică a fost ales deputat al Sovietului Suprem al URSS de legislația a 5-a și al Sovietului Suprem al RSSM de legislația a 4-a. Pentru merite deosebite a fost decorat cu ordinele „Lenin” și „Insigna de Onoare”.

La 21 septembrie 1946 Nikolai Starostenko este numit șef interimar al catedrei Terapie de facultate (Факультетская терапия) prin ordinul Nr. 172 directorului Institutului de Medicină din Chișinău Ipatie Sorocean. Iar la 14 decembrie 1946 este emis Ordinul Ministerului sănătății al URSS, prin care Nikolai Starostenko este numit șef de catedră Terapie de facultate.

În 1950 Nikolai Starostenko a susținut teza de doctor habilitat în medicină cu tema: „Состояние обеспеченности организма аскорбиновой кислотой и потребность в ней при хронических заболеваниях органов пищеварения”.

Extras din Ordinul Nr. 172 din 21.09.1946, prin care Nikolai Starostenko este numit șef interimar al catedrei Terapie de facultate.

Extras din Ordinul Ministerului sănătății al URSS Nr. 2 din 14.12.1946,
prin care Nikolai Starostenko este numit șef de catedră Terapie de
facultate.

Baza clinică a catedrei, de la fondarea ei și până în anul 1977, a fost Spitalul Clinic Municipal Nr. 4 (un complex medical compus din mai multe clădiri) ce până în anul 1940 a aparținut Asociației Obștești a Evreilor, iar după 1940 a fost naționalizat și prefăcut în spital orășenesc. În timpul războiului a activat ca spital militar. După anul 1945, prin Hotărârea Guvernului a fost transmis

orașului și în baza lui s-a organizat Spitalul Clinic Orășenesc Nr.4, devenind bază clinică a Institutului de Stat de Medicină din Chișinău.

Spitalul Clinic Municipal Nr. 4.

Primii asistenți universitari la catedră au fost T. A. Zaharova, V. V. Dubilei, Mariam Vatolina. În anii '50-'60, odată cu creșterea numărului de studenți, catedra a fost completată cu personal didactic din rândul absolvenților Alma Mater, care mai târziu au devenit asistenți universitari (A. Secieru, V. Rotari, S. Bunescu), conferențieri universitari (A. Diordița, V. Socol, R. Coșciug, N. Luchianov, A. Botnari, Inna Kulakova, F. Ambros), profesori universitari (A. Izvoreanu).

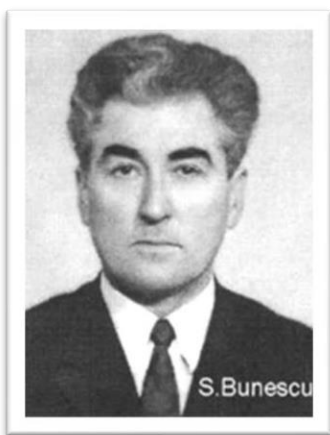
V. Dubilei – a absolvit *Institutul de Medicină din Vinița* în 1939, după ce a activat ca medic militar în *Armata Sovietică* până în 1948. După demobilizare, a lucrat în domeniul sănătății practice, iar apoi la *catedra de Terapie de facultate a Institutului de Medicină din Chișinău*. În 1954 a susținut teza de doctor în științe medicale cu tema: «Лечение нагноительных заболеваний легких внутрилегочным введением новокаина» și din 1955 activează în postul de conferențiar universitar. În 1958 a trecut cu traiul în *Rusia*, unde a activat în postul de conferențiar universitar, iar din 1961 șef catedră *Terapie de spital* la *Institutul de Stat de Medicină din Altai*. În 1967 a susținut teza de doctor habilitat în științe medicale cu tema: „Материалы к генезу, клинике и профилактике хронических воспалительных заболеваний органов дыхания” și obține titlul de profesor universitar. Ulterior a activat în alte orașe din *Rusia*, la *Universitatea din Kabardino-Balkaria* (1970-1974), la *Institutul de Cercetări Științifice în Oncologie din Rostov* (din 1976) și altele.

Tatiana Zaharova – *clinician de înaltă calificare și pedagog iscusit. În 1953 a susținut teza de doctor în științe medicale cu tema: „Влияние некоторых сортов молдавских виноградных вин на секрецию и кислотность желудочного сока”. A continuat activitatea profesională până la adânci bătrânețe în calitate de consultant în secțiile de cardiologie la spitalul Sfânta Treime.*

A. Secieru – *doctor în medicină, a fost un clinician experimentat, un pedagog exigent, cu deosebit de frumoase calități sufletești. Preocupările științifice – studierea proprietăților curative ale apelor minerale din Moldova, a patologiei sistemului digestiv și a punctelor biologice active la suprafața corpului. Pentru prima dată în Moldova (1964), A. Secieru, sub îndrumarea profesorului N.T. Starostenko, a efectuat cardioversia electrică în fibrilația atrială. Teza de doctor în științe medicale a susținut-o în 1970. Tema: „Влияние корнештской минеральной воды на основные функции желудка у больных с язвенной болезнью и хроническим гастритом: (клинико-экспериментальное исследование)”.*

S. Bunesu – asistent universitar, medic internist, a activat fi în funcția de medic șef adjunct al Spitalului Clinic Municipal nr. 4. Direcția cercetărilor științifice – studierea particularităților electrocardiografice și vectorcardiografice la gravide.

A. Diordița — conferențiar universitar, doctor în medicină, în 1967 a fondat catedra de 'Medicină internă pentru studenții facultăților Medicină profilactică și Stomatologie pe care a condus-o până în 1979. Interesele științifice – studierea hipotoniei arteriale primare și a distoniei neuro-circulatorii. A pregătit trei doctori în medicină. Mulți ani a exercitat funcția de Secretar responsabil al revistei „Ocrotirea sănătății”. Teza de doctor în științe medicale cu tema: „Электрокардиографические изменения у женщин в конце беременности, во время родов и после родов” a susținut-o în 1958.

V. Socol – conferențiar universitar, doctor în medicină, în anii 1959-1962 – director al Institutului de Tuberculoză a MS RM, în 1962-1985 – șef catedră Pneumoftiziologie. Tematica cercetărilor științifice – studierea manifestărilor clinice ale tuberculozei pulmonare și diagnosticul diferențial cu afecțiunile pulmonare cronice nespecifice. Tema tezei de doctor în științe medicale: „Изменение секреции и кислотности

желудочного содержимого при воздействии новокаина на рецепторный аппарат двенадцатиперстной кишки”. A susținut-o în 1956.

R. Coșciug — conferențiar universitar, doctor în medicină, a fost fondatorul catedrei de Boli interne pentru facultatea de Perfecționare a medicilor (în a. 1964) și conducătorul ei până în 1987. Direcția cercetărilor științifice – probleme de reumatologie. La această catedră au fost susținute 8 teze de doctor în medicină. În decursul mai multor decenii a exercitat funcția de internist principat al MS RM, după 1972 și până în 1992 — președinte al Societății interniştilor din RM. Teza de doctor în științe medicale a

susținut-o în 1957. Tema: „Изменение секреции и кислотности желудочного содержимого при введении растворов новокаина в начальный отдел тощей кишки”.

N. Luchianov – *internist, asistent universitar, ulterior conferențiar universitar, și-a continuat activitatea în cadrul catedrei Boli interne la facultățile Stomatologie și Medicină Preventivă. Teza de doctor în științe medicale a susținut-o în 1956. Tema tezei de doctor în științe medicale a fost: „Фтивазидоустойчивость микобактерий туберкулеза и роль тибона в ее предупреждении при комбинированной химиотерапии туберкулеза при комбинированной химиотерапии туберкулеза легких”.*

Inna Kulakova – *conferențiar universitar, doctor în medicină, clinician și pedagog de înaltă calificare, veteran a Universității care, fiind studentă a anului 4 la Institutul de medicină din Kislovodsk a venit la Chișinău odată cu dislocarea acestui institut în Moldova. După absolvirea Institutului de Stat de Medicină din Chișinău continuă studiile în secundariat clinic, apoi este angajată prin concurs în postul de asistent universitar la catedra Medicină internă – semiologie. Teza de*

doctor în științe medicale a susținut-o în 1959. Tema: „Значение и сравнительная оценка тромбоцитарного показателя и осмотической резистентности эритроцитов в комплексной диагностике рака желудка и саркомы различной локализации”.

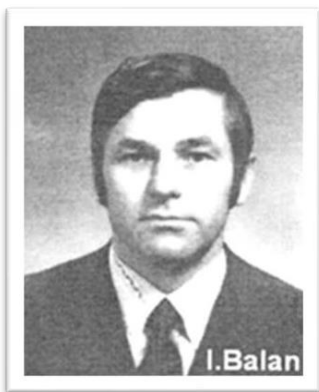

A. Izvoreanu – doctor în medicină, conferențiar, în 1978 a fost numit, apoi ales prin concurs șef al catedrei Cardiologie în cadrul facultății de perfecționare a medicilor, pe care a condus-o până în 1998. Concomitent, în anii 1984-86, exercita funcția de vice-director al Institutului de Cardiologie al MS RM. În anii 1979-1999 – specialist principal în cardiologie al MS RM. Din 1993 – profesor universitar, Laureat al Premiului de Stat al RM, cavaler al ordinului „Insigna de onoare”. Teza de doctor în științe medicale a susținut-o în 1966. Tema: „Функциональное состояние печени при тромбозмблической болезни”. Sub conducerea prof. A. Izvoreanu 5 medici au susținut teza de doctor în medicină.

Valentina Bodiul – doctor în medicină, conferențiar universitar. Direcția cercetărilor științifice – studierea hipotoniei arteriale primare, patologia ficatului și a căilor biliare. Teza de doctor în științe medicale a susținut-o în 1971. Tema: „Функциональное состояние печени при гипотонической болезни”.

În anii '70 și-au început activitatea la catedră asistenții universitari I. Balan, L. Țurcan și A. Danilov (ulterior doctor habilitat în medicină, profesor universitar).

I. Balan – doctor în medicină, absolvent al Institutului de Stat de Medicină din Chișinău și al Institutului Politehnic, a participat la studierea biopotențialelor electrice a organelor digestive și a punctelor biologice active la suprafața corpului. Teza de doctor în științe medicale a susținut-o în 1989.

Tema: „Состояние серотонин-ергической, симпатoadреналовой систем и глюкокортикоидной функции коры надпочечников у больных первичной артериальной гипотензией”.

L. Țurcan – absolvent al Institutului de Stat de Medicină din Chișinău (1960), medic de circumscripție Chiperceni (1960-1963). Din 1964 – la Institutul de Stat de Medicină din Chișinău, catedra boli interne: secundar clinic (1964-1966), doctorand (1966-1969), asistent universitar din 1969 până în 2005. În 1971 a susținut teza de doctor în științe medicale cu tema: „Секреторная, экскреторная и эвакуаторная функции желудка у больных гипотонической болезнью (первичной артериальной гипотонией)”. Preocupări științifice – studierea hipotoniei arteriale primare, a punctelor biologice active la suprafața corpului în patologia digestivă. Este autorul a peste 30 de publicații științifice.

Prof. N.T. Starostenko a fost un pedagog exigent și clinician iscusit. Principiile metodologice promovate de el prevedeau:

- pacientul este principalul obiect de studiu și la lecția practică și la prelegere;
- respectarea strictă a ordinii și metodelor de examinare a pacientului;
- cunoașterea și înțelegerea etiologiei, patogeniei, semnificației simptomelor, semnelor și sindroamelor pentru diagnostic și nu doar memorizarea lor;
- dezvoltarea raționamentului clinic (argumentarea tuturor procedeeleor de diagnostic și tratament individual);

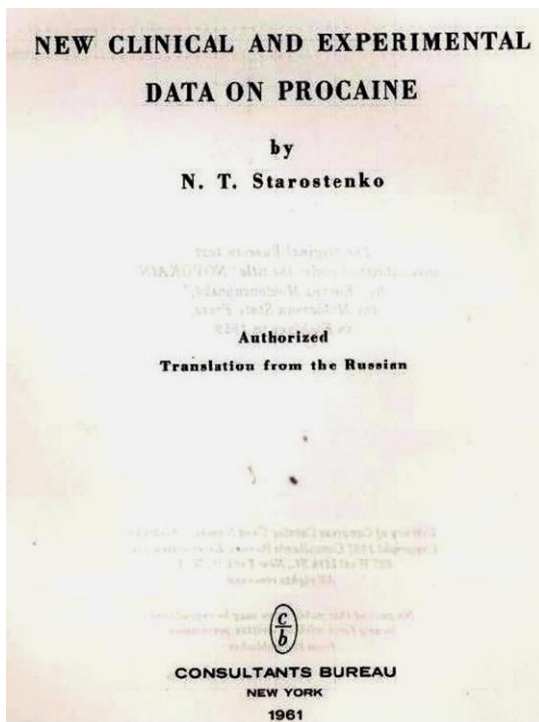
- stimularea lucrului de sine stătător al studentului; atragerea studenților în activitatea științifică;
- exigența față de activitatea studentului și respectarea demnității lui.

Aceste principii sunt respectate la catedră și în prezent.

Prof. N.T. Starostenko a avut o largă sferă de activitate științifică, fiind autorul a 117 lucrări publicate, inclusiv 7 monografii. Sub conducerea acestui savant ilustru au fost susținute 28 de teze de doctor și 4 teze de doctor habilitat în medicină.

Tematica cercetărilor științifice efectuate sau dirijate de el cuprindea: studiul distrofiei alimentare în foamea din anii 1946-1947 în Moldova (7 cercetări, care însă nu au fost publicate), a hepatitei virale și cirozei hepatice; studierea farmacodinamiei novocainei, studierea rolului hipercolesterolemiei în patologia cardiovasculară (N.T. Starostenko); probleme de diagnostic și tratament a bolii ulceroase a stomacului și duodenului (N.T. Starostenko, V. Socol, R. Coșciug), a colitei cronice (A. Botnari); hipertensiunea arterială (N.T. Starostenko, A. Diordița), starea funcțională a ficatului în sindromul tromboembolic (A. Izvoreanu), hipotensiunea arterială primară (A. Diordița, L. Țurcan, Valentina Bodiul), reumatismul articular acut (N.T. Starostenko, V. Melnicenco, Eugenia Șnaider), artrita reumatoidă (R. Coșciug); studiul proprietăților curative ale apelor minerale din Moldova (N.T. Starostenko, F.Ambros, A. Secrieru, S. Iulicov, T. Moșneaga), studiul biopotențialelor electrice ale organelor interne și a punctelor biologice active de pe suprafața corpului (N.T. Starostenko, A. Secrieru, A. Botnari, L. Țurcan), a stării funcționale a sistemului hepatobiliar la pacienții cu ulcer gastric și duodenal (Ina Kulakova) etc. Rezultatele acestor lucrări au fost implementate pe larg în practica medicală.

În 1961 prof. N.T. Starostenko publică la New York monografia „New clinical and experimental data on procaine”, fapt pentru care s-a ales cu o mustrare aspră pe linie de partid și cu multe alte neplăceri, învinuit în divulgarea rezultatelor acestui studiu.

Monografia Prof. Starostenko, N. T. New clinical and experimental data on procaine. – N. Y. : Consultant Bureau, 1961. - 62 p.

În 1964, pentru prima dată în Moldova, A. Secieru, sub îndrumarea profesorului N.T. Starostenko, a efectuat cardioversia electrică în fibrilația atrială.

Prof. N.T. Starostenko ține o prelegere (anul 1947).

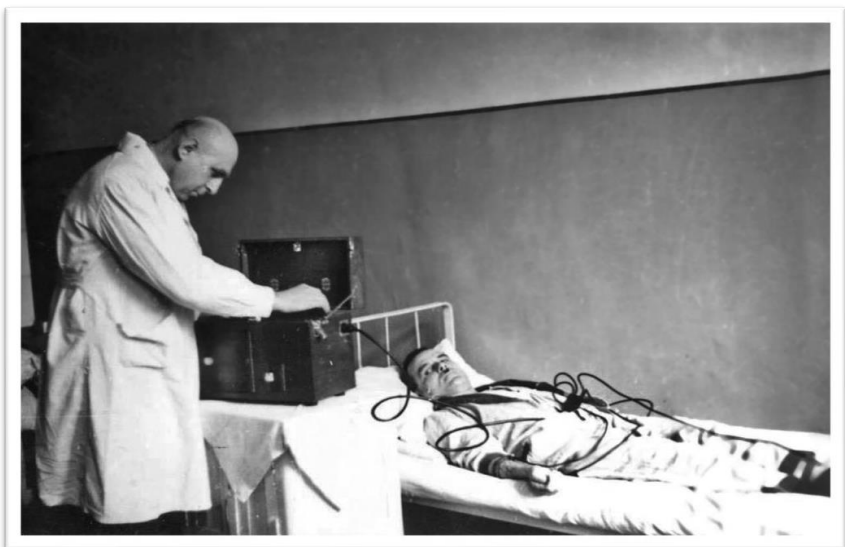
Prof. N.T. Starostenko la o lecție practică.

La vizita bolnavilor. Prof. N.T. Starostenko, I. Vilderman,
T. Zaharova.

Primele explorări funcționale. Pe dreapta - prof. N.T. Starostenko.

Primele explorări funcționale.

Sistemul de ocrotire a sănătății, în special serviciul de Medicină internă, precum și învățământul medical superior în Moldova a fost influențat considerabil de profesorul N.T. Starostenko și discipolii săi, care ulterior au devenit șefi de catedră (V. Socol – șef de catedră Ftiziologie din 1962; R. Coșciug – șef de catedră Terapie a facultății de perfecționare a medicilor din 1964; A. Diordița – șef de catedră Boli interne a facultății de stomatologie și medicină preventivă din 1967;

A. Izvoreanu – șef de catedră de cardiologie a facultății de perfecționare a medicilor; A. Botnari și F. Ambros – șefi ai catedrei fondate de profesorul N.T. Starostenko), sau de curs (C. Baci), specialiști principali ai Ministerului Sănătății (R. Coșciug, V. Socol, A. Izvoreanu, V. Melnicenco, C. Baci), directori de instituții științifice (V. Rotari) și spitale (conf. dr. T. Moșneaga ș. a.), șefi de secții de boli interne, specialiști de calificare înaltă.

V. Melnicenco – doctor în științe medicale, internist și cardiolog de înaltă calificare. Exercitând funcția de asistent universitar la catedră, a fost și specialist principat în cardioreumatologie al MS RM. Teza de doctor în științe medicale a susținut-o în 1966. Tema: „Течение ревматического процесса в период бициллинопрофилактики рецидивов”.

C. Baci – doctor în medicină, conferențiar universitar, din 1976 – șef al cursului de Fizioterapie în cadrul facultății de Perfecționare a medicilor, specialist principat în fizioterapie at MS RM.

Profesorul Nikolai Starostenko este întemeietorul Societății Interniștilor din Moldova. Fiind primul președinte al acesteia a contribuit esențial la creșterea nivelului de pregătire teoretică și practică a medicilor.

Catedra „факультетская терапия” (În prezent Disciplina Sinteze clinice), anul 1962. În rândul de jos, de la stânga la dreapta: N. Lukianov, I. Vilderman, V. Socol, Prof. N. Starostenko (șef catedră), I. Markovici, R. Coșciug, F. Ambros. În rândul 2: Valentina Kopteva, I. Kulakova, T. Moșneaga, Emma Svider, Irina Rusu. În rândul 3: A. Izvoreanu, S. Bunescu, A. Botnari, S. Iulicov, Maria Bologova, M. Ghirjev, V. Rotari, A. Secrieru

În 1972 șef de catedră (denumită ulterior catedra Terapie nr. 1) devine ucenicul profesorului N. Starostenko, conf. dr. A. Botnari, care s-a aflat în acest post până în 1987.

Anatolii Botnari,

Doctor în științe medicale,
Conferențiar universitar,
Șef catedră din 1972 până în 1987

A absolvit Institutul de Stat de Medicină din Chișinău. Studii postuniversitare: secundariat clinic la catedra Dermatovenerologie, apoi doctorant la catedra de Boli interne (1956-1959). Din 1959 – asistent universitar, iar din 1967 – conferențiar universitar la aceeași catedră (condusă de profesorul N.T. Starostenko). În a. 1963 susține teza de doctor în medicină cu tema: „Применение новокаина больным хроническим колитом и влияние его на секреторную функцию желудка : (клинико-экспериментальное исследование)”. Este autorul a 74 lucrări științifice, preponderent privind patologia digestivă (colitele cronice, boala ulceroasă), studierea biopotențialelor electrice la suprafața corpului etc. Fiind un clinician și pedagog experimentat, A. Botnari a contribuit la respectarea și îmbogățirea tradițiilor catedrei, rămasă după decesul profesorului N.T. Starostenko.

În această perioadă catedra a fost completată cu cadre didactice noi: asistenții universitari Natalia Sebova, Valentina Bădărău, V. Toma, Elena Oleinikova, Irina Starostenko, Raisa Hotineanu, dr. Gr. Bivol, dr. Tamara Tudose, conf. dr. L. Gavriluc și conf. dr. Ina Novohatnaia.

Natalia Sebova – absolventă a Institutului de Stat de Medicină din Chișinău (1966). Studii postuniversitare: specializarea la boli interne (1967), secundariat clinic la catedra Terapie de facultate (1970-1972). Activitatea profesională: medic internist la spitalul de circumscripție Mașcauți, raionul Dubăsari (1966-1969), la spitalul de circumscripție Budești (1967-1969), la Spitalul de Urgență Chișinău (1969-1970). În anii 1973-1974 – laborant superior, iar din 1974 – asistent universitar la catedra Terapie de facultate (Medicină internă nr. 5) a USMF „Nicolae Testemițanu”. Activitatea științifică – studii în domeniul patologiei digestive. Este autoarea a 19 publicații științifice.

Elena Oleinikova – doctor în medicină, asistent universitar, ulterior a devenit specialist de înaltă calificare în Hematologie și s-a transferat la catedra Hematologie, Oncologie clinică și Terapie de campanie. Este consultant permanent al Spitalului Clinic Municipal „Sfânta Treime” pentru patologia Hematologică. A susținut teza de doctor în științe medicale în anul 1990. Tema: „Некоторые вопросы клиники и морфологии лимфогранулематоза в возрастном аспекте”.

Irina Starostenko – (fiica profesorului N.T. Starostenko), doctor în medicină, asistent universitar, cu înalte calități de cercetător științific, ulterior a demisionat din motive familiale și s-a angajat la Universitatea de Medicină din Odesa.

Raisa Hotineanu – doctor în medicină, conferențiar universitar, clinician și pedagog de înaltă calificare. Ulterior a fost transferată la catedra Medicină internă – semiologie. A susținut teza de doctor în științe medicale în anul 1990. Tema: „Газотранспортная функция крови и кислотно-щелочное равновесие у больных хроническим неспецифическим бронхитом и бронхиальной астмой”.

Prof. Grigore Bivol – internist, cunoscut drept „părintele medicinei de familie” din Republica Moldova, în 1972 a absolvit cu mențiune Facultatea de Medicină Generală a Institutului de Stat de Medicină din Chișinău. În anii 1972-1974 activează în calitate de asistent universitar la catedra de fiziologie normală. Urmează studiile prin doctoratul în gastroenterologie la Institutul Alimentației al Academiei de Științe a Federației Ruse (1974-1977).

Teza de doctor în medicină cu tema: „Влияние диетической терапии на секреторную функцию желудка у больных язвенной болезнью в юношеском возрасте” o susține la Moscova (1977). În același an începe să activeze în postul de asistent universitar la Catedra de Terapie de facultate, iar în 1982 este numit șef al Catedrei de boli interne pentru facultățile de Stomatologie și Medicină Preventivă. În anul 1998 fondează catedra Medicină de familie, pe care o conduce până în 2014. Ulterior activează la aceeași catedră în postul de profesor universitar, iar apoi profesor consultant.

Pe parcursul anilor, profesorul Grigore Bivol a exercitat numeroase funcții responsabile printre care: prodecan al Facultății de Medicină Generală (1978-1982), membru al Senatului, al Consiliului științific universitar și al Consiliului științific specializat pentru susținerea tezelor de doctor și doctor habilitat; președinte al Societății Medicilor Interniști, al Comisiei de Atestare a Medicilor Interniști, al Asociației Medicilor de Familie, al Comisiei de Atestare a Medicilor de Familie; vicepreședinte al Comisiei Consiliului

Național pentru Acreditare și Atestare; specialist principal al Ministerului Sănătății al Republicii Moldova în domeniul medicinei de familie; membru al Colegiului Ministerului Sănătății și multe altele, contribuind substanțial la fondarea, dezvoltarea și perfecționarea continuă a serviciului de asistență medicală primară și a sistemului național de sănătate.

Pentru merite deosebite și activitate prodigioasă a fost apreciat cu Ordinul „Gloria Muncii”, Medalia „75 de ani de calitate, excelență și performanță a USMF „Nicolae Testemițanu”, Medalia aniversară „80 de ani” și Diploma de Onoare a Almei Mater, și alte distincții.

Eleonora Vataman – având o pregătire postuniversitară la Centrul de Cardiologie A. L. Miasnikov al Academiei de Științe Medicale din Moscova, unde a susținut teza de doctor în medicină, în a. 1978 a fost transferată la catedra nou formată de Cardiologie. În anul 1995 susține teza de doctor habilitat în medicină cu tema: „Anevrismul postinfarctic al ventriculului stâng: diagnostic neinvaziv, aspecte de recuperare și pronostic”. Ulterior i se conferă titlul de profesor universitar, devine specialist principal în cardiologie al Ministerului Sănătății din Republica Moldova.

Ina Novohatnaia – absolventă a Institutului de Stat de Medicină din Chișinău (1964). Studii postuniversitare – doctorat (1968-1971), specializarea în medicină internă. Activitatea profesională: internist la spitalul Ratuș (1964-1968), internist și șef interimar de secție Boli interne la Spitalul Municipal nr. 1 (1972-1976), asistent universitar la catedra Semiologie (1976-1986), apoi la catedra Medicină internă nr.5. Din 1988 – conferențiar universitar la aceeași catedră. Activitatea științifică – lucrări în domeniul patologiei pulmonare (preponderent). În a. 1974 a susținut teza de doctor în medicină cu tema: „Аэрозольтерапия хронических пневмоний”. A publicat peste 50 de lucrări științifice.

Principalele direcții ale cercetărilor științifice au fost: patologia digestivă (ulcerul gastric și duodenal, afecțiunile intestinale și hepatice, biopotențialele electrice ale organelor digestive în normă și patologie) și cardiovasculară (reumatismul articular acut, valvulopatiile cardiace). La catedră funcționa și cercul științific studentesc, având aceleași direcții de cercetări.

În a. 1977, pentru prima dată în Institutul de Stat de Medicină din Chișinău fost elaborată și publicată o recomandare metodică pentru studenți (“Схема клинического исследования больного”, întocmită la catedră (A. Botnari, F. Ambros, B. Golea). Până atunci toate recomandările metodice erau lansate de Institutele de medicină din Moscova, Sankt-Petersburg, Kiev.

În anul 1977 catedra a trecut la o bază clinică nouă, modernă – SCM „Sfânta Treime”. Începând cu acel an, catedra avea ca bază clinică 2 secții de Boli interne și o secție de Gastroenterologie. Pentru procesul didactic sunt folosite și alte secții de profil internistic cu un număr total de peste 250 de paturi.

Spitalul Clinic Municipal „Sfânta Treime” – baza clinică
a catedrei din anul 1977.

În cabinetul de diagnostic funcțional (1978). Asist. Gr. Bivol,
conf. F. Ambros, conf. A. Botnari, medicul funcționalist F. Bușmun

Din 1987 și până în 1993 catedra a fost condusă de discipolul profesorului N. Starostenko, conf. dr. F. Ambros. În anul 1989 catedra capătă denumirea Medicină internă nr. 5 (pentru subordinatori) și este menită predării disciplinei studenților anului VI, facultatea Medicină generală. Catedra se completează cu noi cadre didactice: asistenții universitari dr. V. Hortolomei, dr. Maria Tudose, dr. A. Cabac, V. Raețchi, Mariana Smișnoi.

Filip Ambros

Doctor în științe medicale,
Conferențiar universitar,
Șef catedră din 1987 până în
1993

Absolvent al Institutului de Stat de Medicină din Chișinău (a. 1959). Studii postuniversitare: secundariatul clinic (1961-1963) și doctorantura (1963-1966) la catedra Terapie de facultate (condusă de profesorul N.T. Starostenko). Activitatea profesională – felcer la Spitalul de Urgență, Chișinău (1957-1959); internist, medic șef la Spitalul de circumscripție Boldurești, Nisporeni (1959-1961), asistent interimar la catedra Terapie de facultate (în prezent Disciplina Sinteze clinice) a USMF „Nicolae Testemițanu” (1964-1966), asistent universitar prin concurs (1966-1977), conferențiar universitar (din 1977) la aceeași catedră, șef de studii la catedra de Boli interne pentru subordinatori (1978-1982), șef de catedră Boli interne-semiologie (1982-1987), șef de catedră Medicină internă nr. 5 (1987-1993), ulterior – conferențiar universitar, șef de studii – rezidenți. A susținut teza de doctor în medicină în 1969. Tema tezei: „Изменение основных функций желудка у больных язвенной болезнью и хроническим гастритом после применения минеральной воды "Сергеевка" №2: (клинико-экспериментальное исследование). Este autor a peste 75 de publicații, inclusiv a 35 de lucrări didactice, privind metodologia predării medicinei interne și formarea postuniversitară a medicilor interniști. Este autorul Programelor de studiu universitar și

postuniversitar (rezidențiat) la boli interne. În 1995 a fost distins cu ordinul „Gloria Muncii”.

Mariana Smișnoi - internist, a absolvit Institutului de Stat de Medicină din Chișinău în anul 1982, apoi își face studiile prin secundariat clinic la Moscova (1984). În 1990 a susținut teza de doctor în medicină cu tema: „Сумочные ритмы сердечно-сосудистой системы во время беременности и после родов у здоровых женщин и больных, перенесших митральную комиссуротомию”, iar în 1993 - teza de doctor habilitât cu tema: „Сумочный ритм гемодинамики малого круга кровообращения во время беременности и после родов у больных с митральным пороком сердца и его влияние на развитие легких у новорожденных детей”.

Activitatea pedagogică și-o începe în 1991, în calitate de asistent la Catedra medicină internă și de conferențiar (1998) la Catedra medicină internă – semiologie. Profesor universitar (2005).

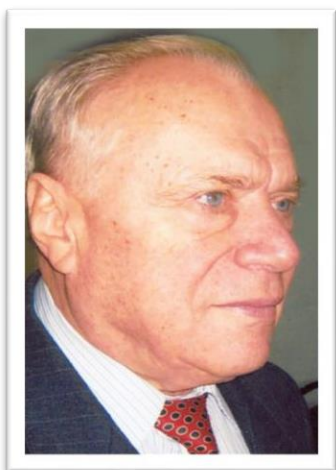
Anii 1987-1993 s-au caracterizat prin modernizarea în continuare a procesului didactic, prin înzestrarea unei săli computerizate de studii și utilizarea tehnicii de calcul, crearea unui program computerizat și a bazei de teste pentru evaluarea și autoevaluarea cunoștințelor studenților (F. Ambros), revenirea la predarea disciplinei în limba română. Au fost susținute 2 teze de

doctor habilitat în medicină (A. Danilov și Mariana Smișnoi), publicată o monografie (A.Danilov) și 3 recomandări metodice pentru studenți.

Conf. F. Ambros cu o grupă de studenți
în sala de studii computerizată a catedrei (anul 1992)

În 1993 șef de catedră a fost ales dr. habilitat, prof, universitar A. Danilov, autor a peste 100 de lucrări științifice ce țin predominant de patologia cardiovasculară.

Aurel Danilov

Doctor hab. în științe medicale,
Profesor universitar
Șef catedră din 1993
până în 2000

Absolvent al Institutului de Stat de Medicină din Chișinău (a.1958). În anii 1958-1961 – internist și medic-șef în circumscripția Parcova, Edineț, în 1961-1968 – internist, ftiziopneumolog și medic-șef la spitalul din Dondușeni.

Studii postuniversitare: secundariatul clinic la Institutul de Terapie al Academiei de Științe Medicale din Moscova (1968-1970) și doctorantura la Centrul de Cardiologie A. L. Miasnikov al Academiei de Științe Medicale din Moscova (1989-1990). În 1970 susține teza de doctor în medicină cu tema: „Клинические особенности течения ревматических пороков сердца и состояние гемодинамики у больных пожилого и старческого возраста”, iar în 1991 – teza de doctor habilitat în medicină cu tema: „Митральный порок сердца в возрастном аспекте: (клинико-морфологические сопоставления, некоторые механизмы компенсации сердечной недостаточности, особенности лечения дигоксином)”. Din 1970 – asistent universitar la catedra Medicină internă nr. 5 (actuala Disciplină Sinteze clinice). Profesorul A. Danilov a fost ultimul dintre colaboratorii profesorului N. Starostenko, care s-a evidențiat prin susținerea cu succes a tezei de doctor habilitat în științe medicale în anul 1991, iar apoi în anul 1993 devine profesor universitar și este ales prin concurs în funcția de șef la aceeași catedre înființate de profesorul N.

Starostenko, reluând ștafeta de la Conf. dr. F. Ambros. Din anul 2000 – profesor universitar, iar apoi profesor consultant la Disciplină Sinteze clinice. Domeniul de interes științific – studierea patologiei cardiovasculare, în special a valvulopatiilor cardiace. Este autorul a peste 90 de publicații științifice.

În perioada anilor 1993-2000, catedra condusă de profesorul universitar Aurel Danilov a fost completată cu cadre didactice noi: dr. Natalia Caproș (din 1998 – conferențiar universitar), dr. Nelea Drăguță (din 2004 – conferențiar universitar) și dr. R. Grăjdieru. Au fost publicate 2 recomandări metodice în limba română pentru studenți (F.Ambros). Din 1997 catedra devine și bază de pregătire prin rezidențiat a medicilor la specializarea Medicină internă.

Conf. Nelea Drăguță – absolventă a Institutului de Stat de Medicină din Chișinău (1984). În anii 1984-1991 – medic generalist, 1991-1994 – doctorantura, specializarea Boli interne. A susținut teza de doctor în medicină „Particularitățile afectării articulațiilor coxofemorale în spondilita anchilozantă” (1995). Din 1996 – asistent universitar, iar din 2003 – conferențiar universitar la catedra de Medicină internă nr. 5. Preocuparea științifică – probleme de medicină internă și reumatologie. A publicat peste 35 de lucrări, printre care d ouă

ghiduri metodice („Sindromul articular – fiziopatologie, diagnostic, tratament” și „Febra de origine nedeterminată - diagnostic”.

Perioada în care Prof. A. Danilov a fost în fruntea catedrei a coincis cu începutul renașterii naționale, la care un aport mare l-a adus și DI Profesor.

Prof. Eugen Tcaciuc și Prof. Aurel Danilov în primele rânduri a luptei pentru renașterea națională în Republica Moldova

În septembrie 2000 șef al catedrei devine prof. dr. habilitat S.Matcovschi, autor a peste 350 publicații științifice, sub a cărui îndrumare au fost susținute 8 teze de doctor și 3 teze de doctor habilitat în științe medicale.

Sergiu Matcovschi

Doctor hab. în științe medicale,
Profesor universitar
Șef catedră din 2000
până în prezent

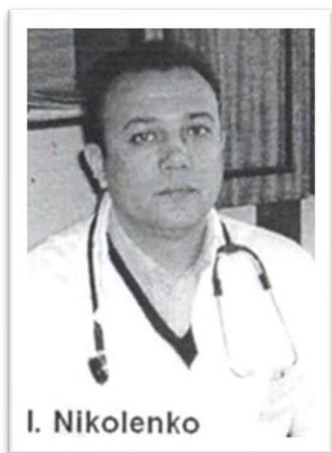
Absolvent al Institutului de Stat de Medicină din Chișinău (1977), a secundariatului clinic (1979) și doctoratului (1985) la Institutul Unional de Cercetări Științifice în Pneumologie, or. Leningrad (în prezent Sankt Petersburg). În perioada 1979-1981 – colaborator științific la Institutul de Cercetări Științifice în Ftiziopneumologie al Ministerului Sănătății, Chișinău; 1985-1994 – Aasistent universitar, din 1994 – Conferențiar universitar la Catedra medicină internă, USMF „Nicolae Testemițanu”; 1994-1996 Șef Catedră medicină internă, Universitatea Liberă Internațională din Republica Moldova; 1996-2000 – Profesor universitar la Catedra medicină internă nr. 6, USMF „Nicolae Testemițanu”; 2000-2010 – șef Catedră Medicină internă nr. 5; din 2010 și până în prezent – șef Disciplină Sinteze clinice și concomitent – șef Departament Medicină internă (în perioada 2010-2025), Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemitanu”. A susținut teza de doctor în științe medicale în 1985, cu tema: „Характеристика и особенности гемодинамики малого круга кровообращения у больных хроническим обструктивным бронхитом” și teza de doctor habilitat în științe medicale în 1993 cu tema: „Deregări hemodinamice și metode medicamentoase de corijare a lor la diversele etape de formare a cordului pulmonar”.

Tot atunci au fost angajați asistenții Eugen Tcaciuc (în prezent profesor universitar, șef Disciplină Gastroenterologie a Departamentului Medicină internă, președinte al Societății de Gastroenterologie și Hepatologie din Republica Moldova), Ion Nikolenko (ulterior conferențiar universitar) și Tatiana Dumitraș (în prezent conferențiar universitar).

Prof. E. Tcaciuc – absolvent al USMF „Nicolae Testemițanu” (1992), studii postuniversitare: internatura (1992-1993) și doctorantura (1997 - 2000) la specialitatea medicină internă. Activitatea profesională: medic gastroenterolog în secția hepatologie a Spitalului Clinic Republican „Timofei Moșneaga” (1993-1997). Din anul 2000 activează în postul asistent universitar, iar din 2004 până în 2016 – conferențiar universitar la catedra Medicină internă nr. 5 actuala Disciplină Sinteze clinice). A susținut teza de doctor în științe medicale în 2003, cu tema: „Modificările hemodinamicii centrale și portale și corecția lor la pacienții cu ciroze hepatice” și teza de doctor habilitat în științe medicale în 2017 cu tema: „Hemodinamica centrală, pulmonară, hepatică și renală la pacienții cu ciroză hepatică”. Din 2016 și până în prezent activează în postul de șef Disciplină de Gastroenterologie a Departamentului Medicină Internă. Este autor a peste 100 de publicații științifice. În anul 2018 fondează și devine președinte al Societății de Gastroenterologie și Hepatologie din Republica Moldova. Este

Președinte al Comisiei de specialitate Gastroenterologie și Hepatologie a Ministerului Sănătății din Republica Moldova, organizator al Conferințelor Naționale și a Congresului Național în Gastroenterologie și Hepatologie și a Școlii de Vară de Gastroenterologie și Hepatologie din Republica Moldova.

Conf. I. Nikolenko – absolvent al Institutului de medicină, or. Kuibîșev, facultatea Medicină militară. În anii 1988-1992 – medic militar. La USMF „Nicolae Testemițanu” – din 1992: doctorand, asistent universitar la catedra Medicină internă nr. 6. Din 2002 – asistent universitar la catedra Medicină internă nr. 5. A susținut în anul 2007 teza de doctor în medicină cu tema: “Tuberculoza pulmonară în practica internistului, erori de diagnostic”. Autor a peste 30 de publicații științifice și a 10 brevete de inovație. Din 2008 conferențiar universitar la Disciplina Sinteze clinice. A activat la USMF „Nicolae Testemițanu” până în 2012.

Ulterior au fost angajați tineri asistenți universitari: Eudochia Țerna (în prezent Conf. universitar), Cornelia Talmaci (în prezent Conf. universitar), Lilia Vlasov (în prezent Conf. universitar), Svetlana Eremciuc (în prezent Conf. universitar), Olga Corlăteanu, Diana Fetco-Mereuță (în prezent dr. șt. med.), Ion Sîrbu, Virginia Cașcaval, (în prezent dr. șt. med.).

La catedră continuă modernizarea procesului didactic. Au fost întocmite și publicate Programa de studiu universitar la Medicina internă (pentru facultatea Medicină și facultatea Stomatologie), „Standardul de formare profesională a medicilor în rezidențiat la specializarea Medicină internă” (F. Ambros, S. Matcovschi) și „Program complex de studii postuniversitare în rezidențiat, specializarea Medicină internă” (Redactori științifici: F. Ambros, S. Matcovschi), monografii, recomandări metodice, 3 monografii (Natalia Caproș, Nelea Drăguță) și un manual în limbile română și engleză.

În procesul de instruire o atenție deosebită se acordă implementării tehnologiilor informaționale. Sala de studii computerizată a fost completată cu calculatoare moderne, conectate la Internet. A fost creată o bază de materiale didactice electronice (texte, imagini, sunete, video), care sistematic se completa și se utiliza pe larg în procesul de studii.

În anul 2002 la USMF „Nicolae Testemițanu” se deschide Facultatea Rezidențiat și catedra intră în subordinea acesteia. Pe lângă pregătirea rezidenților, catedra continuă să instruiască și studenți - anul 6, Facultatea Medicină Generală, anii 3 și 4, de la Facultatea Stomatologie. Tot din acest an Medicina internă se predă și în limba engleză.

Prof. S. Matcovschi ține o prelegere

În anul 2010 a fost creat departamentul Medicină internă, în cadrul căruia a fost inclusă și catedra, sub denumirea disciplina Medicină internă – Sinteze clinice, iar prof. S. Matcovschi a fost numit șef de Departament și șef de Disciplină.

Disciplina este o unitate structurală complexă, care asigură totalitatea activităților didactice (cursuri, prelegeri, seminare, lucrări practice, stagii clinice, stagii practice, consultații, studiul și lucrul individual al studenților ghidat de profesor, consilierea studenților, etc.); realizarea cercetării științifice în toată gama sa de dezvoltare (proiecte și programe de cercetare naționale și internaționale; teze de licență și de doctorat).

Colectivul catedrei Medicină internă Nr. 5 (anul 2004)

De la stânga la dreapta în rândul de jos: Dr. Natalia Sebova, Dr. Nelea Drăguța, Conf. Natalia Caproș, Conf. Ina Novohatnaia. În rândul de sus: Asistenți universitari Vasile Toma, Dr. Leonid Țurcan, Tatiana Dumitraș, Prof. Aurel Danilov, Laborant superior Rodica Țabur, Prof. Sergiu Matcovschi, Asistent universitar Ion Nicolenco, Conf. Filip Ambros, Laborant Ala Gherciu, Asistent universitar Eugen Tcaciuc.

Disciplina are drept scop organizarea la un nivel înalt a activităților didactice, promovarea educației, cercetării și inovării în concordanță cu exigențele unei societăți bazate pe cunoaștere prin formare inițială, educație continuă și integrare în circuitul de valori naționale și universitare.

Pe lângă pregătirea studenților și rezidenților, Disciplina Sinteze clinice a început să instruiască și medici la ciclurile de perfecționare.

Disciplina are misiunea să ofere servicii educaționale, clinice și de cercetare de calitate pentru formarea specialiștilor în sistemul de Sănătate.

Colectivul Disciplinei Sinteze clinice (anul 2016).

De la stânga la dreapta în rândul de jos: Prof. Natalia Caproș, Prof. Aurel Danilov, Prof. Sergiu Matcovschi, Conf. Ina Novohatnaia, Olga Corlăteanu. În rândul de sus: Conf. Nelea Drăguță, Conf. Eudochia Țerna, Conf. Eugen Tcaciuc, Conf. Lilea Vlasov, Conf. Tatiana Dumitraș

Activitatea științifică a Disciplinei catedrei este reprezentată și de solida sa contribuție editorială din ultima perioadă – monografii, culegeri de lucrări și articole și comunicări rezumative publicate în țară și peste hotare. Din anul 2000 și până în prezent au fost susținute mai multe teze de doctor și doctor habilitat în științe medicale: 11 sub conducerea prof. universitar Sergiu Matcovschi (Ion Nikolenko, Cornelia Talmaci, Eudochia Țernă, Tatiana Dumitraș, Natalia Blaja-Lisnic, Lilia Vlasov, Aliona David, Angela Tcaciuc, Eugen Tcaciuc, Constantin Martîniuc, Angela Peltec), 2 sub conducerea prof. universitar Natalia Caproș (Ana Popa, Marta Dogot) și 2 sub conducerea conf. universitar Tatiana Dumitraș (Virginia Cașcaval, Diana Fetco-Mereuță).

Cadrul didactic deține numeroase certificate de inovator și de invenții.

Activitatea clinică (curativă și consultativă) este efectuată de către personalul Disciplinei în secțiile de Pneumologie, Hepatologie, Terapie generală, Terapie nr. 2, Nefrologie, Reanimatologie nr. 2, Endocrinologie, iar la necesitate – și în alte secții.

În practica clinică sunt valorificate diverse metode de diagnostic și tratament, inclusiv protocoale clinice instituționale și naționale, elaborate la Disciplina Sinteze clinice.

Colectivul Disciplinei Sinteze clinice colaborează cu colegi și instituții medicale din țară și de peste hotare. Participa la rezolvarea multor probleme în cadrul USMF „N. Testemitanu” și Ministerului Sănătății. Astfel, prof. S. Matcovschi este membru al Consiliului facultății Medicină Nr. 1 și al Senatului USMF „N. Testemitanu”, vicepreședinte și membru al comisiilor de atestare a medicilor ale Ministerului Sănătății, președinte al Comitetului Național de Expertiză Etică al Studiului Clinic, membru al Comisiei privind verificarea stării de sănătate a candidaților la funcția de procuror și a procurorilor în funcție, privind corespunderea pentru exercitarea funcției de procuror etc. Doamna Conf. Svetlana Eremciuc este secretar științific al Comitetului Național de Expertiză Etică al Studiului Clinic. Doamna Prof. Natalia Caproș este vicedirector al școlii doctorale a USMF „N. Testemitanu”.

La diferite etape, în cadrul catedrei (actualei Discipline Sinteze clinice) au activat în funcția de laborant superior Raisa Sapojnikova, Ecaterina Anghel (ulterior șefă a departamentului resurse umane USMF „Nicolae Testemitanu”), Lilia Obreja, Irina Kolpakova și Rodica Țabur, în funcția de laborant – Lilia Polinichenko, Nina Nazarenko și Ala Gherciu, care au contribuit la asigurarea procesului didactic la nivelul convenit și la realizarea de către colaboratori a cercetărilor științifice.

Ecaterina Anghel

Irina Kolpakova

Ala Gherciu

Dr. Rodica Țabur – absolventă a USMF „Nicolae Testemițanu” (1995). Studii postuniversitare: internatura (1995-1996) și secundariatul clinic la USMF „Nicolae Testemițanu”, specialitatea „Maladii profesionale” (2002-2004). Din 1997 – laborant superior la catedra Medicină internă nr. 5. A publicat 15 lucrări științifice. În prezent este medic specialist în medicina muncii, deține categoria superioară. Activează la Spitalul Clinic Republican „Timofei Moșneaga” în postul de șef al Centrului Republican de boli profesionale.

Disciplina Sinteze clinice în prezent

Disciplina Sinteze Clinice este o unitate academică, clinică și științifică fundamentală, integrată în cadrul Departamentului Medicină Internă (format în anul 2010) al USMF „Nicolae Testemițanu”, care include încă șapte discipline: Medicină internă – Semiologie, Pneumologie și Alergologie, Cardiologie, Gastroenterologie, Reumatologie și Nefrologie, Hematologie, Geriatrie și Medicina muncii. Activitatea disciplinei este localizată în cadrul Spitalului Clinic Municipal „Sfânta Treime” (str. Alecu Russo 11) din Chișinău.

Misiunea disciplinei în educația studenților

Predarea Medicinii interne studenților medicinisti în cadrul Departamentului Medicină internă se face în trei etape.

La prima etapă (la anul trei de studii, la Disciplina Medicină internă – Semiologie) se studiază tehnicile și metodele de examinare clinică a pacienților, principalele metode de diagnostic de laborator și instrumental. Studenții învață să depisteze simptomele, semnele și sindroamele bolilor organelor interne, să poată înțelege și explica originea acestora, dar și rolul lor în diagnosticul unora dintre cele mai importante boli.

Urmează etapa a doua (anii patru și cinci de studii), în timpul căreia se fac studii la disciplinele de Pneumologie și Alergologie, Cardiologie, Gastro-enterologie, Reumatologie și Nefrologie, Hematologie, Geriatrie și Medicina muncii, la care se învață aprofundat bolile (unitățile nosologice), metodele de diagnostic, de tratament și de profilaxie.

La anul șase se desfășoară etapa a treia în timpul căreia studenții reca-pitulează, consolidează și sintetizează cunoștințele

și abilitățile însușite anterior, atât la disciplina Medicină internă, cât și la alte obiecte: Chirurgie, Oncologie, Neurologie etc.

Sarcina principală la această etapă este consolidarea cunoștințelor acumulate la etapele precedente, dezvoltarea raționamentului clinic și a sintezei medicale – elemente definitorii în pregătirea oricărui medic.

Obiectul predat studenților la Disciplina Sinteze clinice se numește „Medicină internă – Sinteze clinice. Instruire bazată pe caz clinic” și prezintă o disciplină medicală clinică integrativă, interdisciplinară, corectivă, studierea căreia la etapa universitară permite dezvoltarea abilităților necesare pentru a sugera și susține un diagnostic corect pe baza anamnezei, examenului clinic și paraclinic, însușirea noțiunilor necesare pentru un diagnostic diferențial și formarea deprinderilor de abordare corectă a bolnavului.

Principii de diagnostic diferențial

În procesul de studiu la modulul „Medicină internă – Sinteze clinice. Instruire bazată pe caz clinic” accentul este pus pe diagnosticul diferențial, argumentarea diagnosticului, a planului investigațiilor paraclinice (de laborator și instrumentale) și a scopului efectuării lor, precum și a consultațiilor altor specialiști, necesare pentru confirmarea diagnosticului. Se atrage atenție și la argumentarea planului de tratament.

Este bine cunoscut faptul că stabilirea diagnosticului este sarcina principală a medicului. Diagnosticul reprezintă definirea stării patologice a unui pacient, bazată pe ansamblul de investigații clinice și paraclinice, o concluzie concisă despre esența bolii și starea bolnavului. Doar un diagnostic corect și oportun permite aplicarea tratamentului adecvat și eficient. O maximă latină spune:

„Qui bene diagnoscit, bene curat” (Cine pune un diagnostic bun, vindecă bine).

Deseori stabilirea diagnosticului corect este un proces destul de dificil, fapt demonstrat de erorile întâlnite.

Studentii medicinisti acumulează treptat cunoștințe despre anatomia patologică, fiziopatologia și clinica bolilor. Această metodă de însușire consecventă a maladiilor permite obținerea cunoștințelor multilaterale despre ele. În anul șase de studii, studiind entitățile nosologice, studenții însușesc metodele de stabilire a diagnosticului prezumtiv, a diagnosticului clinic, precum și elemente de diagnostic diferențial.

În practica cotidiană, bolnavii se adresează la medic prezentând simptome, nu boli. Chiar și cel mai amănunțit examen clinic nu permite, de obicei, să se vadă nici pneumonia, nici tuberculoza, nici hepatita și nici alte boli. În cel mai bun caz, se identifică unul sau mai multe sindroame, adesea aproape identice în mai multe boli.

În cadrul modului „Medicină internă – Sinteze clinice. Instruire bazată pe caz clinic” accentul se pune pe studierea diagnosticului diferențial pornind de la simptom, semn sau sindrom. De exemplu: diagnosticul diferențial în sindromul de condensare pulmonară, în sindromul edematos, în febra de etiologie necunoscută, în durerea toracică etc.

Diagnosticul diferențial în unele cazuri poate fi dificil chiar și pentru doctorii experimentați, principala dificultate constând în faptul că multe boli nu au simptome și semne constante. Deseori, aceeași boală poate să se manifeste prin simptome și semne diferite. De exemplu, tuberculoza pulmonară poate evalua sub diferite „măști”, precum infecție respiratorie virală acută, bronșită, pneumonie etc. Situația se complică și mai mult în prezența

comorbidităților. Cum să alegi acele metode de examinare paraclinică care vor contribui la o diagnosticare corectă? Cum să eviți investigațiile inutile care nu sunt informative pentru cazul concret și doar obosesc bolnavul? Pentru a răspunde la aceste întrebări trebuie să cunoaștem bine importanța fiecărei metode de investigație, cu ce scop o aplicăm, ce informație ne va sugera și cu ce ne va ajuta în procesul de diagnosticare.

La acestea și multe alte întrebări studenții găsesc răspuns la modulul „Medicină internă – Sinteze clinice. Instruire bazată pe caz clinic”.

Diagnosticul diferențial este distingerea unei anumite boli sau stări de altele, care prezintă caracteristici clinice similare. Procedurile de diagnostic diferențial sunt folosite pentru a diagnostica boala specifică la un pacient.

La general, diagnosticul diferențial este o metodă de diagnostic folosită pentru identificarea prezenței unei entități nosologice din multiplele alternative posibile.

Diagnosticul diferențial este metodologia fundamentală a medicinei clinice moderne, ansamblul ideilor parcurse de către doctor pentru a recunoaște boala pe baza acuzelor, simptomelor, semnelor, sindroamelor și a examenelor paraclinice.

Principii de tratament

Bolnavul vine la medic cu un dublu obiectiv: să i se spună ce boală are și, mai ales, să i se spună ce trebuie să facă pentru a se vindeca. Scopul suprem al doctorului este de a ajuta bolnavul prin stabilirea diagnosticului și recomandarea măsurilor terapeutice.

Deși obiectivul major al Disciplinei „Medicină internă – Sinteze clinice. Instruire bazată pe caz clinic” este de a învăța studentul să efectueze corect diagnosticul diferențial, atenție

deosebită se acordă și principiilor generale, importante, care trebuie respectate când se decide ce tratament va fi aplicat pacientului.

Principiul major – nu vătăma – „Primum non nocere” (Întâi de toate, nu face rău), este unul etic fundamental pe care se bazează medicina.

Fiecare pas al medicului trebuie bine gândit și justificat.

Alt principiu ar fi analiza detaliată a indicațiilor și a contraindicațiilor înainte de a prescrie un medicament, îndeosebi în cazurile de tratament al femeilor gravide și al celor care alăptează, a persoanelor ce conduc vehicule etc. Se va ține cont și de interacțiunea medicamentelor atunci când sunt administrate concomitent mai multe.

Un bun tratament va consta și în evitarea la maxim posibil a polipragmaziei.

Așadar, misiunea Disciplinei Sinteze clinice este consolidarea cunoștințelor fundamentale ale studenților ce țin de patologia organelor interne și aplicarea lor în practică; cunoașterea evoluției, diagnosticului, diagnosticului diferențial, trata-mentului oportun și a profilaxiei bolilor interne, dezvoltarea raționamentului clinic și a sintezei medicale – elemente definitorii în pregătirea oricărui medic.

Misiunea disciplinei în pregătirea rezidenților

Rezidențiatul reprezintă etapa decisivă în formarea unui medic specialist, tranziția de la acumularea de informații teoretice la aplicarea lor clinică responsabilă.

Dezvoltarea unei gândiri clinice riguroase și stăpânirea artei diagnosticului, diagnosticului diferențial sunt pilonii pe care se construiește cariera unui medic internist de succes. La Disciplina

de sinteze clinice din cadrul USMF „Nicolae Testemițanu”, viitorii specialiști beneficiază de un program de rezidențiat modern, aliniat standardelor europene, unde teoria se împletește zilnic cu practica la patul bolnavului.

Inima instruirii rezidenților bate în cadrul Spitalului Clinic Municipal „Sfânta Treime”. Fiind una dintre cele mai solicitate instituții medicale din Chișinău, aceasta oferă o diversitate de patologii (cardiace, respiratorii, renale, reumatologice, hepatologice, gastroenterologice etc.), esențiale pentru dezvoltarea abilităților de sinteză a diagnosticului. Rezidenții nu sunt doar observatori, ci devin parte integrantă a echipei medicale din secțiile de profil, confruntându-se cu cazuri complexe care necesită o abordare multidisciplinară – esența „sintezei clinice”.

Programul de rezidențiat, cu o durată de 4 ani (pentru viitor se preconizează mărirea duratei până la 5 ani), a fost conceput pentru a răspunde exigențelor internaționale, Universitatea fiind acreditată de către Federația Mondială pentru Educație Medicală (WFME).

În instruirea rezidenților accentul se pune pe Medicina Bazată pe Dovezi și pe utilizarea tehnologiilor moderne de diagnostic și tratament. Se recurge și la exersarea abilităților rezidenților în centrele de simulare ale universității, un pas esențial pentru siguranța pacientului.

Instruirea este structurată pe module care acoperă toate marile domenii ale medicinei interne (pneumologie, nefrologie, gastroenterologie etc.).

Participarea la serviciul de gardă dezvoltă rezistența la stres și capacitatea de a lua decizii rapide și corecte.

Calitatea educației este asigurată printr-o monitorizare strictă. Fiecare rezident deține un Caiet de stagiu, un jurnal al

competențelor dobândite. Evaluările nu sunt simple teste de memorie, ci interviuri clinice și probe practice menite să valideze faptul că viitorul medic este pregătit să gestioneze independent un caz clinic, de la internare până la reabilitare.

Misiunea disciplinei în Educația Medicală Continuă

Educația Medicală Continuă (EMC) reprezintă un pilon esențial în menținerea competențelor profesionale ale medicilor, într-un domeniu în care protocoalele de diagnostic și tratament evoluează rapid. La Disciplina de sinteze clinice a USMF „Nicolae Testemițanu”, perfecționarea doctorilor este concepută ca un proces dinamic, menit să asigure transpunerea celor mai noi dovezi științifice în practica clinică cotidiană. Educația Medicală Continuă în cadrul Disciplinei Sinteze Cclinice este concepută pentru actualizarea periodică a cunoștințelor medicilor specialiști, în special a celor din medicina internă.

Activitatea de EMC este coordonată de Departamentul Educație Medicală Continuă (DEMC) și include cursuri de perfecționare cu tematici adaptate nevoilor clinice actuale, cursuri axate pe abordări moderne în medicina internă, precum:

- „Probleme de diagnostic și tratament în medicina internă”.
- „Algoritme de diagnostic și managementul patologiei acute și cronice în domeniul medicinei interne”.
- „Provocări în diagnostic și tratament în medicină internă: aspecte clinice, imagistice și electrocardiografice”.

Cursurile se desfășoară la baza clinică a disciplinei (SCM „Sfânta Treime”), îmbinând prezentările teoretice cu discuțiile pe cazuri clinice reale.

Programele de perfecționare (EMC) organizate de disciplină vizează:

- Actualizarea cunoștințelor: Implementarea noilor ghiduri internaționale de management al bolilor interne.
- Aprofundarea diagnosticului diferențial: Dezvoltarea abilităților de sinteză în cazurile de polipatologie și comorbidități complexe.
- Perfecționarea abilităților practice: Interpretarea avansată a investigațiilor paraclinice (ECG, imagistică, teste funcționale etc.).

Metodologia utilizată pune accent pe: discuții pe cazuri clinice reale (analiza critică a parcursului diagnostic și terapeutic al pacienților internați), lecții-conferință (dezbateri subiectelor controversate din medicina internă), medicina bazată pe dovezi (utilizarea resurselor bibliografice de prestigiu pentru argumentarea deciziilor medicale).

Participarea la aceste cursuri permite medicilor acumularea de credite EMC, obligatorii conform legislației Republicii Moldova pentru:

- Confirmarea sau obținerea gradelor de calificare profesională.
- Recertificarea dreptului de a exercita profesia de medic (atestare periodică).
- Menținerea unui standard de calitate înalt în serviciile medicale oferite populației.

Perfecționarea doctorilor la Disciplina de sinteze clinice nu este doar o necesitate administrativă, ci un angajament față de excelența medicală. Prin cursuri bine structurate și o bază clinică performantă, disciplina asigură medicilor instrumentele necesare

pentru a face față provocărilor unei medicini moderne, centrate pe pacient și pe eficiență terapeutică.

Baza Clinică a Disciplinei Sinteze Clinice

Disciplina Sinteze Clinice, care reprezintă etapa de maturitate a formării viitorului medic, este situată în cadrul Spitalului Clinic Municipal „Sfânta Treime”. Această bază clinică servește drept spațiu de fuziune între teoria academică riguroasă și realitatea medicală complexă.

Baza clinică a disciplinei, fiind un centru de tradiție și inovație, nu este doar un spațiu de tratament, ci o instituție contemporană performantă care se adaptează constant la standardele internaționale.

Spitalul Clinic Municipal „Sfânta Treime”, care găzduiește Disciplina Sinteze clinice, oferă studenților, rezidenților și medicilor la perfecționare un mediu de învățare vast, cu sute de paturi și secții specializate care acoperă întreaga sferă a bolilor interne.

Baza clinică este locul unde se cultivă raționamentul clinic integrat. Studenții sunt antrenați să nu privească boala izolat, ci să analizeze pacientul ca pe un întreg, corelând simptomele cu datele paraclinice moderne (investigații imagistice, probe funcționale, analize de laborator de ultimă generație).

Aici, viitorii medici învață să gestioneze cazuri reale, să elaboreze planuri de tratament și să interacționeze direct cu pacienții, sub atenta supraveghere a profesorilor.

Baza clinică beneficiază de o dotare modernă care permite o instruire practică de înalt nivel. Spitalul dispune de spații dedicate discuțiilor de caz și prezentărilor teoretice. Studenții și rezidenții au oportunitatea de a urmări și de a participa la procese de diagnosticare de înaltă precizie, esențiale în medicina modernă.

Rolul bazei clinice depășește granițele educației. Prin integrarea disciplinei în spitalul „Sfânta Treime”, pacienții beneficiază de expertiza cadrelor didactice – specialiști de top care combină activitatea de tratament cu cea de cercetare și predare. Această simbioză asigură o calitate ridicată a actului medical și o actualizare constantă a metodelor terapeutice.

Activitatea științifică

Disciplina Sinteze Clinice nu reprezintă doar un centru de instruire practică, ci și un hub vibrant de cercetare științifică. În cadrul Disciplinei activitatea științifică este motorul care menține procesul didactic și curativ la standarde internaționale.

Activitatea de investigație a disciplinei este caracterizată printr-o abordare multidisciplinară, axată pe rezolvarea unor probleme de sănătate publică majore.

Principalele direcții includ: managementul patologiilor cronice; studiul comorbidităților și al interacțiunilor bolilor; optimizarea schemelor terapeutice pentru pacienții cu patologii multiple; identificarea biomarkerilor de diagnostic precoce și adaptarea tratamentului în funcție de profilul individual al pacientului; elaborarea unor algoritmi noi de diagnostic diferențial, menit să reducă timpul de diagnosticare în cazurile clinice atipice sau complexe.

În ultimul timp activitatea științifică a căpătat o dimensiune pragmatică. Accentul cade pe formarea tinerilor cercetători din rândul studenților, rezidenților, doctoranzilor și asistenților universitari. Disciplina încurajează participarea activă a acestora în:

- Proiecte de cercetare instituționale și internaționale.
- Publicații academice: Rezultatele cercetărilor sunt diseminate periodic în reviste de prestigiu precum

„Revista de Științe ale Sănătății din Moldova”, „Moldovan Medical Journal”, „Buletinul Academiei de Științe a Moldovei (Științe Medicale)”, „Sănătate Publică, Economie și Management în Medicină”, „Arta Medica” și în jurnale internaționale indexate.

- Foruri științifice: Prezentarea lucrărilor la congrese naționale și internaționale, unde experiența acumulată este pusă în dialog cu cea a centrelor de excelență din străinătate.

Un pilon esențial este Cercul Științific Studentesc, unde viitorii medici învață metodologia cercetării. Aici, studenții au oportunitatea de a prelucra date statistice reale, de a analiza cazuistica spitalului și de a elabora teze de licență care propun soluții inovatoare pentru probleme clinice actuale.

Activitatea științifică la Disciplina Sinteze Clinice este mai mult decât o cerință academică; este un angajament față de progresul medical. Prin îmbinarea tradiției clinice cu metodologiile moderne de investigație și tratament, colectivul disciplinei reușește să transforme Disciplina într-o veritabilă forță creatoare de cunoaștere în domeniul medicinei interne.

Evaluarea Disciplinei Sinteze clinice de către studenți

La finele modului „Medicină internă – Sinteze clinice. Instruire bazată pe caz clinic” studenților li se propune să evalueze modulul și personalul didactic prin Sistemul Informațional de Management Universitar (SIMU). Studenții evaluează profesorii care țin prelegeri și lecții practice, fiind încurajați să scrie și comentarii. De remarcat, că atât evaluarea, cât și comentariile sunt strict anonime.

Pentru evaluarea profesorilor la prelegeri și la lecții practice, studenților li se propune să răspundă la un șir de întrebări, folosind următoarele criterii de apreciere: acord total (5 puncte), acord (4 puncte), indecis (3 puncte), dezacord (2 puncte), nu răspund (0 puncte).

Analiza datelor prezentate în SIMU pentru perioada 2019-2026 a demonstrat că studenții au apreciat calitatea prelegerilor și profesorii ce le-au ținut cu 4,74 puncte (punctajul maxim fiind = 5) sau 94,8%, iar calitatea lecțiilor practice și profesorii care le-au ținut cu 4,77 puncte (punctajul maxim fiind = 5) sau 95,4%, ceea ce este considerat un rezultat foarte bun.

Din totalul de 454 de comentarii, majoritatea (419 sau 92,3%) au fost pozitive, 8 (1,8%) au fost doar propuneri și nu au conținut aprecieri ale profesorilor sau ale Disciplinei Sinteze clinice, și numai 27 (5,9%) au fost negative.

Multe din comentariile negative nu țin de obiectul predat și au fost de genul „În sala de cursuri era prea frig ...” (5 comentarii), „Este o mare nedreptate la această catedră, se făcea apelul de trei ori pe zi” (Pe timpul pandemiei COVID-19, când studiile se făceau on-line, se întâmpla că apelul să fie făcut de mai multe ori, căci unii studenți aveau obiceiul să părăsească lecțiile), „Spitalul se află foarte departe de cămin...” etc.

Din sugestiile studenților: „De a micșora numărul de teste” (numărul de teste a fost deja micșorat), „De ameliorat calitatea Internetului în spital”, „Prelegerile trebuie să fie cu frecvență liberă! Acest fapt ar spori din eficiența lor!”.

Cele mai multe (92,3%) aprecieri ale modulului, ale Disciplinei Sinteze clinice și ale profesorilor au fost pozitive. Iată doar unele din ele:

- „Sunt foarte mulțumită de acest curs, este foarte binevenit, s-a lucrat intensiv, am avut posibilitatea de recapitulare, ceea ce este foarte important, colaboratorii catedrei sunt competenți și binevoitori. Totul este organizat, structurat așa cum trebuie să fie de fapt la o instituție superioară de învățământ”.
- „Doresc să zic Mulțumesc colaboratorilor catedrei care îmi fac lucrul pe măsură și studenții pleacă de acolo chiar mai „luminați”!”.
- „Obiect foarte util, cu adevărat am generalizat cunoștințele acumulate pe parcursul anilor de studiu. Catedra utilizează metode didactice foarte reușite ce ajută studentul să aplice materialul teoretic pe pacienți reali, să formuleze și să argumenteze corect un diagnostic. La lecțiile practice am achiziționat abilități ce ne vor ajuta în practica medicală”.
- „Cea mai bine organizată catedra din câte am văzut. Regim fix, profesori bine instruiți, absolut toți, prezentările de caz de dimineață foarte bine organizare, bine dirijate de către profesori, prelegeri interesante. Bravo catedra”.
- „Activitatea catedrei 10+. Respect !!!”
- „Se poate de făcut acest curs mai lung, căci chiar ai ce învăța la această catedra”.
- „Am primit plăcere de la cursul de sinteze clinice. Aș dori să fie mai lung modulul pentru că abordează într-adevăr lucrul de viitor medic – nu doar teorie, ci și multă practică”.
- „Vreau să menționez că anume la acest modul am avut norocul să ne antrenăm să prezentăm corect un pacient,

deoarece, deși am mai făcut asta de multe ori, totuși niciodată nu s-a atras atenția la detalii atât de mici, care par neînsemnate, însă, de fapt, ele sunt temelia unui diagnostic corect”.

- „A fost unul dintre cele mai utile module și îmi pare foarte rău că nu durează mai mult”.

Colectivul Disciplinei Sinteze clinice în prezent.

De la stânga la dreapta în rândul de jos: Olga Corlăteanu, Conf. Lilia Vlasov, Prof. Natalia Caproș, Conf. Nelea drăguță, Conf. Cornelia Talmaci. În rândul de sus: Vasile Toma, Dr. Virginia Cașcaval, Dr. Diana Fetco-Mereuța, Conf. Svetlana Eremciuc, Prof. Sergiu Matcovschi, Conf. Eudochia Țerna, Conf. Tatiana Dumitraș, Ion Sîrbu

Personalul didactic și auxiliar

Sergiu Matcovschi

Doctor habilitat în științe medicale,

Profesor universitar

Șef Disciplină Sinteze clinice

Se află în fruntea colectivului din anul 2000. Consideră drept o onoare și simte o mare responsabilitate de a fi conducător Disciplinei Sinteze clinice, fostei catedre, fondate de ilustrul pedagog, marele savant, Om de Stat, Rector, prof. Nikolai Starostenko. Sergiu Matcovschi sa străduie și se străduie să păstreze și să dezvolte frumoasele tradiții, care s-au născut în perioada de șefie a prof. Nikolai Starostenko, preluate ulterior de succesorii săi conf. A. Botnari, conf. F. Ambros, prof. A. Danilov.

Ținând cont de cerințele contemporane de optimizare și perfecționare a procesului didactic, de aliniere la cerințele europene, în 2010, se reformează cardinal procesul de pregătire a studenților la disciplina Medicină internă. A fost format departamentul Medicină internă, iar prof. Sergiu Matcovschi, participant activ la reforma curriculară, a fost numit în postul de șef al Departamentului (pe care l-a deținut până în anul 2025) și, concomitent, șef Disciplină Sinteze clinice (până în prezent).

Pe parcursul activității, și-a dat concursul la perfecționarea procesului didactic prin elaborarea multiplelor programe de studiu al Medicinii interne pentru studenți, rezidenți și medici la perfecționare. Asigură coordonarea și standardizarea predării

Medicinii interne, elaborează cursuri și alte materiale didactice ce țin de învățământul universitar și postuniversitar, instruiește cadrul didactic privind metodologia de predare a disciplinei, participă la organizarea și desfășurarea procesului de evaluare a cunoștințelor studenților și rezidenților.

Sub îndrumarea Domniei sale au fost susținute 8 teze de doctor și 3 teze de doctor habilitat în științe medicale. Studenții și rezidenții pregătiți de dl profesor activează cu succes în țară și peste hotare: în Marea Britanie, Belgia, Italia, Israel etc.

Activitatea științifică fructuoasă a profesorului Sergiu Matcovschi este confirmată prin cele peste 360 de lucrări publicate în țară și peste hotare, participarea cu comunicări la conferințe, congrese și simpozioane naționale și internaționale. Deține 2 brevete de invenție. În prezent continuă să realizeze cu succes cercetări științifice de actualitate pentru medicina internă.

Profesorul Sergiu Matcovschi se ocupă și cu organizarea procesului curativ, participă și dirijează conferințele clinice matinale, conferințele clinico-morfolopatologice și științifico-practice în cadrul Spitalului Clinic Municipal „Sfânta Treime”, oferă consultații în clinică și alte instituțiile medicale. În trecut a făcut și gardzi la aviația sanitară.

A efectuat stagii și perfecționări în domeniul didactic, medical și de cercetare în România, Germania, Rusia, Georgia, Republica Moldova.

În perioada activității în postul de șef Departament Medicină internă și șef Disciplină Sinteze clinice a exercitat și/sau exercită și în prezent diverse funcții: președinte, iar în prezent vicepreședinte al Comisiei științifico-metodice de profil Medicină internă; membru al Consiliul de Management al Calității; al Consiliului Științific și al Senatului USMF „Nicolae Testemițanu”; președinte al Seminarului științific de profil „Ftiziopneumologie” și „Diagnostic de laborator, imunologie și alergologie”; președinte al Seminarului științific de profil „Boli interne” al Ministerului Sănătății; vice-președinte al

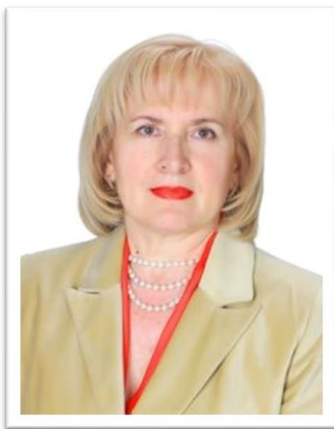
Comisiei de atestare a medicilor interniști și membru al Comisiei de atestare a medicilor ftziopneumologi ale Ministerului Sănătății; membru al Consiliului Științific al Institutului de ftziopneumologie „Chiril Draganiuc”, al Consiliului de Experti al Ministerului Sănătății; președinte al Comitetului Național de Expertiză Etică a Studiului Clinic pe lângă Ministerul Sănătății al Republicii Moldova; membru al Comisiei de Etică a USMF „Nicolae Testemițanu”; membru al Societății Interniștilor din Republica Moldova, al Societății Europene de Respirologie, al Societății Române de Pneumologie; expert la Agenția Medicamentului; expert în evaluarea proiectelor de cercetare la Academia de Științe a Moldovei; membru al Consiliului de redacție al revistelor „Moldovan Medical Journal”, „Moldovan Journal of Health Science” și „Sănătate Publică, Economie și Management în Medicină”; membru al Comisiei de experti „Boli interne” a Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare din Republica Moldova; membru al Comisiei pentru verificarea stării de sănătate a candidaților la funcțiile de procuror și a procurorilor în funcție, privind corespunderea pentru exercitarea funcției de procuror; membru al Comisiei specializate pentru recunoașterea și echivalarea actelor de studii postuniversitare pe domeniile de formare profesională Medicină și Farmacie, obținute în străinătate (pe lângă Ministerul Sănătății al Republicii Moldova), președinte și membru al consiliilor științifice specializate pentru susținerea tezelor de doctor și doctor habilitat în științe medicale; președinte al comitetelor științifice al diferitor congrese și conferințe științifice din țară.

Deține distincții: Medalia „P. Ehrlich” decernată de Asociația Savanților în Științe Naturale și Obștești din Hanovra (2002); Diploma de onoare a USMF „Nicolae Testemițanu” și Medalia Comemorativă „Nicolae Testemițanu” (2004; 2014); Medalia „R. Koch” acordată de Academia Europeană de Științe Naturale din Hanovra (2005); Diploma de gradul I a Guvernului Republicii Moldova (2014); Diploma Ministerului Sănătății al Republicii

Moldova (2014); Ordinul „Gloria Muncii” (2014); Diplomă de Onoare a Primăriei municipiului Chișinău (2016); Premiul pentru „Performanță în activitatea didactică” acordat la Gala Premiilor în sănătate, ediția a V-a, Chișinău (2018); titlul onorific „Om emerit” (2020); Diploma de gradul I a Parlamentului Republicii Moldova (2020); Diploma de merit a Spitalului Clinic Municipal „Sfânta Treime” din Chișinău (2023).

Extras din aprecierea și comentariile studenților în Sistemul Informațional de Management Universitar (SIMU):

- „Mi-au plăcut prelegerile susținute de șeful disciplinei au fost bine structurate și foarte clare. Fiecare slide avea un sens bine definit și se integra logic în firul prezentării. Informația era atentată și prezentată într-un mod ordonat, ceea ce a făcut ca materialul să fie ușor de urmărit și de înțeles. Apreciez atenția cu care a fost construit conținutul și modul profesionist în care a fost livrat”.
- „Sunteți un profesor minunat! Vă mulțumim că dezvoltați și învățați studenții de astăzi, ce vor fi doctorii de mâine! Vă respectăm și mulțumim!”
- „Au fost folosite materiale demonstrative (prezentări, video, cazuri clinice). Conținutul cursului a fost bine structurat. Ținuta și manierele profesorului au fost adecvate. Materia predată a fost actuală și bine documentată. Profesorul a fost binevoitor și disponibil de a răspunde solicitărilor studenților”.

Natalia Caproș

Doctor habilitat în științe medicale,
Profesor universitar

Absolventă a Institutului de Stat de Medicină din Chișinău (1982). Studii postuniversitare: internatură la specialitatea Medicina Generală (1982 - 1983); secundariat clinic la Catedra Cardiologie a Academiei Medicale de Educație postuniversitară (1993-1994; Harkov, Ucraina) și doctorat la aceeași catedră (1990-1993); postdoctorat la USMF „Nicolae Testemițanu” (2010-2012). Teza doctor în științe medicale cu tema: „Функциональное состояние полиморфноядерных лейкоцитов периферической крови у пациентов с инфарктом миокарда” a susținut-o la Harkov în 1994, iar în 2013 susține teza de doctor habilitat în științe medicale cu tema: „Considerații clinico-genetice la pacienții cu cardiopatie ischemică”.

Din 1983 până în 1989 activează în postul de medic internist (categoria superioară) la Spitalul Raional Căușeni, Republica Moldova. Din 1993 până în 1994 activează în postul de asistent universitar la Catedra Cardiologie a Academiei Medicale de Educație postuniversitară din Harkov (Ucraina), din 1994 până în 1998 – asistent universitar la catedra Medicină internă Nr. 5 (actuala Disciplină Sinteze clinice a USMF „Nicolae Testemițanu”), iar din 1998 până în 2012 – Conferențiar universitar la aceeași catedră. Din anul 2015 deține postul de profesor universitar la Disciplina sinteze clinice.

Doamna Profesor Natalia Caproș a urmat mai multe specializări și perfecționări: specializare în Cardiologie și Ecocardiografie la Academia Medicală de Educație

postuniversitară din Harkov (Ukraina, 1990); Strategii LSDGC, Metode interactive de predare în instituțiile de învățământ superior Pro-Didactica (USMF „Nicolae Testemițanu”, 1996); Practical-training Medicina de Familie, OMI, Salzburg, Austria (2003); Practical-training Medicina Internă, OMI, Salzburg, Austria (2004); Specializare în Cardiologie și Ecocardiografie, Institutul Inimii, Cluj-Napoca, România (2006); Practical-training Cardiologie, OMI, Salzburg, Austria (2006); Internship în Cardiologie Intervențională, Innsbruck, Austria (2008); Curs medical în Cardiologia geriatrică, INIA, Valeta, Malta (2010); The Open Medical Institute, Center for Health Policies and Studies, Vadul-lui-Vodă, Republica Moldova (2010); Training Course Agenda for Module I of the Essential Level Medicine Dossier Assessment, EU criteria and requirements AMDM (2012).

Activitatea științifică este confirmată prin cele peste 200 publicații științifice și didactice, 2 brevete de invenție, 12 certificate de inovator. Din 2015 până în prezent deține postul de Director-adjunct la Școala Doctorală în domeniul Științe medicale și este membru al Consiliul Științific al Consorțiului Școlii Doctorale în domeniul Științe medicale. A participat și participă în proiecte de cercetare. Este membru al societăților: Medicilor interniști din Republica Moldova; de Cardiologie din Republica Moldova; de Tromboză și Hemostază din Republica Moldova; Europene de Cardiologie; Europene de prevenție și reabilitare cardiovasculară; Europene de Tromboză.

În perioada activității la Disciplina Sinteze clinice a exercitat și/sau exercită și în prezent diverse funcții: Director-adjunct Școala Doctorală în domeniul Științe medicale; membru al Consiliului Științific al Consorțiului Școlii Doctorale în domeniul Științe medicale; membru al mai multor Seminare științifice de profil; membru al Comisiei de acordare a Bursei de excelență a Guvernului, al Comisiei de acordare a Bursei nominale, al Comisiei de admitere studenți USMF „Nicolae Testemițanu”, al Comisiei de

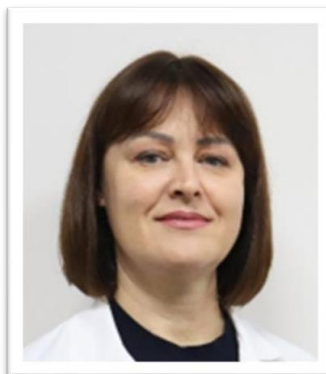
concurs pentru ocuparea postului de profesor universitar, al Comisiei de concurs pentru ocuparea postului de conferențiar universitar; președinte al Comisiilor de doctorat, de susținere a tezelor de doctorat, de etică a cercetării USMF „Nicolae Testemițanu”; expert la Agenția Medicamentului și Dispozitivelor medicale; membru al Comisiei de verificare a materialelor primare.

Distincții: Medalie de argint, Certificat de Excelență, European Exhibition of Creativity and Innovation EUROINVENT (Iași, România, 2024); Diplomă de onoare a Academiei de Științe din Moldova (2016); Medalia comemorativă „Nicolae Testemițanu” (2020, 2021); Diplome de merit a Rectorului USMF „N. Testemițanu” (2008, 2018).

Extras din aprecierea și comentariile studenților în Sistemul Informațional de Management Universitar (SIMU):

- „Vă mulțumesc pentru cunoștințele oferite și pentru că ați contribuit la formarea noastră ca viitori medici, maxim respect”.
- „Cursuri bine structurate, interesante, informație din cele mai moderne ghiduri. Sunt foarte mulțumită de modul de predare”.
- „Un sincer mulțumesc pentru experiența acestui modul. Am reușit să reîmprospătăm și aplicăm cunoștințele acumulate pe parcursul studiilor. Am avut parte de o abordare foarte profesională și respectuoasă din partea D.Natalia Caproș. Am reușit să elucidăm toate lacunele sau momentele neclare care mai rămăsese anterior. Mi-a plăcut extrem de mult analizarea repetată a rezultatelor ECG și investigațiilor imagistice, unde primeam explicațiile necesare pe înțeles de la D.profesor, cât și timpul predestinat pentru lucrul cu pacienții și raportarea ulterioară a acestora într-un mod corect și explicit. Apreciez mult că am fost susținuți să

ne exprimăm liber și fără frică opiniile în legătură cu diverse concluzionari medicale, cât și în raport cu momentele legate de desfășurarea disciplinei. VĂ MULȚUMESC MULT!”

Cornelia Talmaci

Doctor în științe medicale,
Conferențiar universitar
Șef studii studenți

Absolventă a USMF „Nicolae Testemițanu” (2000). Studii postuniversitare: rezidențiat, specializarea Medicină internă (2000-2003); – doctorat la specialitatea

Medicină internă (2003-2006).

Din anul 2007 până în anul 2011 a activat în postul asistent universitar la Catedra Medicină internă nr.5 (actuala Disciplina Sinteze clinice), iar din 2011 până în prezent – în postul de conferențiar universitar.

A susținut teza de doctor în științe medicale în 2008, cu tema: „Particularitățile clinico-evolutive ale pneumoniilor la bolnavii cu diabet zaharat”.

Din 2012 până în prezent este șef studii studenți (cu pauză 2016-2018 – concediu de îngrijire a copilului).

În perioada activității la Disciplina Sinteze clinice a exercitat și/sau exercită și în prezent diverse funcții: membru al Comisiilor de evaluare a candidaților la titlu de conferențiar universitar; membru al comisiilor de susținere a lucrărilor de absolvire pentru studenții anului VI, Programul de studii superioare integrate Medicină (Disciplinele de Biochimie, Sinteze clinice, Medicina muncii și geriatrie); membru al comisiei de îndrumare la 2 teze de

doctor în științe medicale; secretar la Seminarul Științific de profil - 321. Medicină generală (Specialități: 321.01. Boli interne (Pulmonologie), 321.07. Ftiziopneumologie, 321.25. Alergologie); membru al Seminarului Științific de profil: 321. Medicină generală (Specialități: 321.01. Boli interne (Pulmonologie); 321.07. Ftiziopneumologie; 321.25. Alergologie); recenzent la susținerea publică a tezei de doctor în științe medicale; conducător la 8 teze de absolvire a studenților de anul VI; membru al Comisiilor de susținere a tezelor de absolvire la disciplinele Biochimie, Sinteze clinice, Geriatrie și boli profesionale; secretar al Comisiilor de susținere a examenelor de licență Rezidențiat, specialitatea Medicină internă.

Activitatea științifică este confirmată prin publicații: 21 articole (dintre care 7 cu impact factor, 6 în reviste categoria B, 8 în reviste categoria C), 26 teze, 2 capitole în Manualul „Diagnosticul diferențial în Medicina internă”, 4 recomandări metodice pentru studenți și rezidenți, 4 materiale ale comunicărilor științifice. Deține 3 certificate de inovator. A fost Membru al Comitetului Științific la Congresul Internațional Medical al studenților și tinerilor doctori, MedEspera 2024 ediția a 10-a; Moderator la Congresul consacrat aniversării a 75-a de la fondarea USMF (2020); Membru al Comitetului Organizatoric a Congresului Național de Medicină Internă, cu participare internațională (2024).

Activitatea clinică o efectuează la SCM „Sfânta Treime”: deține categoria medicală superioară; 2007-2019 – consultant-internist în secția Terapie intensivă neurologică; 2020-2021 - medic în secția Pneumologie Post-COVID-19; 2021 - Șef interimar al secției Pneumologie; din 2021 până în prezent – consultant în secțiile Terapie Intensivă nr. 2 și Hepatologie; membru al consiliilor medicale în secțiile: Terapie intensivă nr. 2, Pneumologie, Hepatologie.

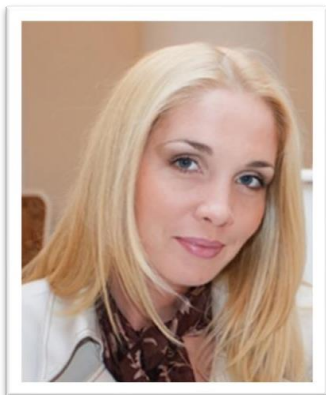
Este Membru al Societății Interniștilor din Republica Moldova și Membru al Coaliției pentru Sănătate Respiratorie din Moldova.

Deține distincții: Diploma Ministerului Sănătății (2021); Diploma de Onoare USMF „Nicolae Testemițanu” (2022); Medalia de Argint la Euroinvent book salon Iași, România pentru colectivul de autori ai manualului „Diagnosticul diferențial în Medicina Internă” (08.06.2024).

Extras din aprecierea și comentariile studenților în Sistemul Informațional de Management Universitar (SIMU):

- „Exprim întreaga mea recunoștință față de doamna profesoară, un adevărat exemplu de profesionalism, dedicare și pasiune pentru educație. Mă mândresc că mi-a fost profesor, iar influența ei pozitivă a avut un impact profund asupra formării mele. Prin răbdarea, înțelepciunea și implicarea constantă, a reușit să inspire nu doar cunoștințe, ci și valori. Este un cadru didactic de o rară calitate, care merită toată aprecierea și respectul nostru”.
- „Am rămas impresionată de seminarele cu această distinsă doamnă. Este un exemplu de doctor cu literă mare, profesor care are în interesul său să transmită cunoștințe studenților. Pe lângă toate cele expuse am admirat mereu la fiecare lecție exteriorul dumneaei, are un stil desăvârșit al îmbrăcăminte, și zâmbetul dumneaei mereu ne-a făcut ziua să înceapă cu dreptul. Sunt foarte mulțumită că am avut onoarea anume doamna Talmaci să îmi fie profesoară. Anume exemplul dumneaei îl voi urma în viitoarea carieră de doctor!”
- „Profesor cu adevărat dăruit de Dumnezeu. Seminarele au fost printre cele mai interactive și captivante din tot parcursul universitar. A reușit să îmbine perfect partea

profesională cu lecțiile de viață, oferindu-ne nu doar cunoștințe medicale, ci și înțelepciune și motivație. Ne-a învățat lucruri pe care nu le-am fi putut descoperi din nicio carte și care ne vor ghida mult timp de acum înainte”.

Svetlana Eremciuc

Doctor în științe medicale,
Conferențiar universitar
Șef studii rezidenți

Absolventă a USMF „Nicolae Testemițanu” (1999). Studii postuniversitare: rezidențiat (1999-2002) și doctorat (2006 - 2009) la specialitatea Medicină internă.

Activitatea profesională: medic gastroenterolog în secția hepatologie a Spitalului Clinic Republican „Timofei Moșneaga” (2002-2005). În anii 2005-2012 – gastroenterolog în Clinica Universitară de Asistență Medicală Primară; concomitent, din anul 2008, începe activitatea în postul de asistent universitar la catedra Medicină internă nr. 6 (actuala Disciplina de Geriatrie și Medicina muncii) și, din 2016, la Disciplina Sinteze clinice, iar din 2017 – conferențiar universitar la această subdiviziune. A susținut teza de doctor în științe medicale în 2009, cu tema: „Gastropatiile în boala cronică obstructivă a plămânilor: criteriile clinice și de diagnostic”.

Preocuparea științifică – probleme de gastroenterologie, hepatologie și pneumologie. Este autor a peste 30 de publicații științifice, inclusiv două manuale și o recomandare metodică. De asemenea, concomitent, din anul 2016, este secretar științific al Comitetului Național de Expertiză Etică a Studiului Clinic.

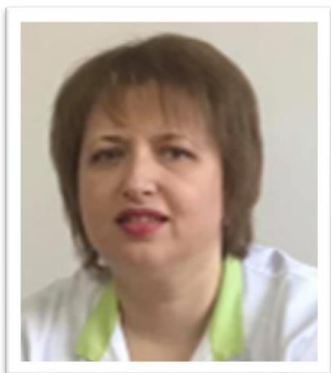
Activitatea curativă o efectuează la Spitalul Clinic Municipal „Sfânta Treime”, secția Hepatologie.

Din anul 2017 a fost responsabilă pentru stagiul practic de vară studenților USMF „Nicolae Testemițanu” desfășurat în cadrul Spitalul Clinic Municipal “Sfânta Treime”.

Din anul 2024 este numită în calitate de șef studii rezidenți la Disciplina Sinteze clinice.

Extras din aprecierea și comentariile studenților în Sistemul Informațional de Management Universitar (SIMU):

- „Cea mai bună profesoară întâlnită în toți anii de studii. Toată grupa o vom memora pe viață ca cea mai inteligentă și binevoitoare profesoară. Discutarea temelor se petrecea în cel mai productiv mod, totul se arăta pe pacienți, zilnic vedeam 3-4 pacienți, ne explica fiecare zgomot și fiecare simptom așa cum nu a făcut-o nimeni în 6 ani. Ea a depus suflet în fiecare lecție, a găsit tactică și abordare pentru fiecare student. Obiectivă și profesionistă adevărată. A fost o plăcere pentru toți acest obiect cu această doamnă minunată.”
- „O profesoară foarte competentă și deșteaptă. Lecțiile au fost o plăcere, nici nu se observa când trecea timpul, pe atât dna ne-a putut capta atenția.”
- „Doamna Svetlana e una dintre profesorii de o raritate mare! Să fi fost mai lung modulul era sa fiu încă mai fericită! Din motiv ca fiecare lecție a fost explicată, interesantă cu exemple la pacienți! A explicat fiecare caz în parte si chiar a fost interesant. În anul 6 acest modul a fost ca o gură de aer”.

Tatiana Dumitraș

Doctor în științe medicale,
Conferențiar universitar
Șef studii educație medicală continuă

Absolventă a USMF „Nicolae Testemițanu” (1997). Studii postuniversitare: internatura, specializarea Medicină generală (1997-1998); doctorat la specialitatea Medicină internă (2003 -2006).

Din anul 2002 până în anul 2010 a activat în postul asistent universitar la Catedra Medicină internă nr.5 (actuala Disciplină Sinteze clinice), iar din 2010 până în prezent – în postul de conferențiar universitar.

A susținut teza de doctor în științe medicale în anul 2008, cu tema: „Unele aspecte etiologice, clinico-evolutive și de tratament antibacterian în pneumoniile comunitare”.

În perioada 2009-2024 a fost șef studii rezidenți, iar din anul 2012 până în prezent – șef studii educație medicală continuă.

Doamna conferențiar Tatiana Dumitraș a urmat mai multe specializări și perfecționări: Practical-training „Medicina de Familie” (2002), „Medicina Internă” (2003), „Boli infecțioase” (2005), Salzburg, Austria; Stagieri: în Pneumologie, Iași, România (2006) și Luebeck, Germania (2014), în Medicină Internă, Craiova, România (2012); Curs de instruire „Infecții respiratorii și Medicină bazată pe dovezi”, Chișinău (2017); Seminar „Instruirea modernă și îmbunătățirea predării - Dezvoltarea curriculară”, USMF „Nicolae Testemițanu” în cooperare cu Universitatea din Leipzig, Chișinău (2016, 2017); Cursul de instruire prin simulare „Suport vital avansat”, Chișinău, CUSIM (2018); Academia virtuală de Medicină Respiratorie a adultului, Societatea Europeană de Respirologie (2022); Curs de competențe în ultrasonografia generală, USMF

„Nicolae Testemișanu” (2024); Stagiere didactico-clinică la Departamentul Medicină Internă a UMFST „George Emil Palade”, Târgu Mureș, România (2025).

În perioada activității în cadrul Disciplinei Sinteze clinice, a exercitat și continuă să exercite diverse activități didactice, metodice, științifice și organizatorice: conducător la 15 teze de absolvire susținute la studenții de anul VI; coautor la 2 Programe de studii Rezidențiat, specialitatea Medicină Internă și la 5 Programe de educație medicală continuă; mentor în cadrul Proiectului didactic moldo-german REACH-4-MOLDOVA (2014-2017); membru al Comisiilor de susținere a tezelor de absolvire la disciplinele Sinteze clinice, Cardiologie, Endocrinologie; secretar și membru al Comisiilor de susținere a examenelor de licență Rezidențiat, specialitatea Medicină internă; membru al Comisiilor de evaluare a candidaților la titlu de conferențiar universitar; secretar al Consiliului Științific Specializat la 6 teze de doctor în științe medicale și 2 teze de doctor habilitat în științe medicale; secretar al Seminarului Științific de profil: specialitatea 321.01. Boli interne (gastroenterologie, hepatologie, nefrologie); 321.02. Endocrinologie); secretar al Seminarului Științific de profil: 321.03. Medicină generală; 324. Diagnostic medical/ Specialitățile: 321.01. Boli interne; 321.04. Reumatologie; 324.03. Diagnostic de laborator); membru al Seminarului Științific de profil: 321.05. Medicină generală; Specialitatea: 321.01. Boli interne (Pulmonologie), 321.07. Ftiziopneumologie, 321.25. Alergologie.

Este autor a peste 90 de publicații științifice, științifico-metodice și didactice: 46 articole, 44 teze, un capitol în monografia „Translational Pulmonology”, Elsevier; 5 capitole în manualul „Differential Diagnosis in Internal Medicine”, 2 capitole în Manualul „Diagnosticul diferențial în Medicina internă”, 10 recomandări metodice pentru studenți și rezidenți. Deține un brevet de invenție, 8 certificate de inovator. Este recenzent al articolelor publicate în reviste naționale (Moldovan Journal of Health Sciences) și

internaționale (Canadian Respiratory Journal, International Journal of General Medicine, Asthma Research and Practice, Folia Medica). A fost Membru al Comitetului Științific la Congresul Internațional Medical al studenților și tinerilor doctori, MedEspera (2010); Membru al Comitetului Organizatoric și comoderator al Congresului Național de Medicină Internă, cu participare internațională (2024).

În anul 2026 sub conducerea doamnei conferențiar Tatiana Dumitraș au fost susținute două teze de doctor în medicină.

Activitatea clinică o efectuează la SCM „Sfânta Treime” (deține categoria medicală superioară): 2002-2007- medic-internist în secția Terapie nr. 1, medic-internist de gardă, consultant în secția Chirurgie generală; 2007-2019 – consultant-internist în secția Terapie intensivă nr. 1; 2020-2021 - Șef interimar al secției Pneumologie; 2020-2021 - consultant în secția Pneumologie nr. 2 Post-COVID-19; din 2021 până în prezent – consultant în secția Terapie generală nr. 1 și Endocrinologie; membru al consiliilor medicale în secțiile: Terapie intensivă nr. 1 și 2, Pneumologie, Hepatologie, Cardiologie, Endocrinologie, Reumatologie, Neurologie, Chirurgie. Din anul 2021 – membru al Consiliului de management al Calității serviciilor medicale al SCM „Sfânta Treime”.

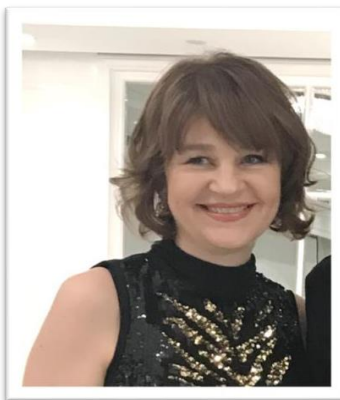
Este membru: al Societății Interniștilor din Republica Moldova, al Coaliției pentru Sănătate Respiratorie din Moldova, al Societății Europene de Spirologie, al Societății Române de Pneumologie, participând activ la congresele organizate de aceste societăți.

Deține distincții: Diploma Ministerului Sănătății al Republicii Moldova (2021); Diploma gradul II la Concursul „Profesorul anului 2021” la categoria conferențiar universitar în cadrul Facultății de Medicină nr. 1 (2021); Diploma de Onoare USMF „Nicolae Testemițanu” (2024); Medalia de Argint la Euroinvent Book salon, Iași, România, pentru colectivul de autori ai manualului

„Diagnosticul diferențial în Medicina Internă” (2024); Diploma de excelență la Expoziția Europeană „Euroinvent”, Iași, România (2025, 2026); Diploma de merit, IMSP SCM „Sfânta Treime” (2025); Diploma Medalie de Bronz la Ediția a 4-a a Expoziției Internaționale de Inovație și Transfer Tehnologic „Excellent IDEA – 2025”.

Extras din aprecierea și comentariile studenților în Sistemul Informațional de Management Universitar (SIMU):

- „Doamna Dumitraș este o profesoară extraordinară, atât de bine explică orice temă încât se înțelege și se memorează imediat, prin scheme, cazuri clinice discutate – toate foarte ușor de înțeles”.
- „Dr. Tatiana Dumitras is an excellent professor. Her teachings encouraged us to think practically as well as theoretically”. („Doctor Tatiana Dumitras este o profesoară excelentă. Modul dumneaei de predare ne-a încurajat să gândim atât din punct de vedere practic, cât și teoretic”).
- „Best teacher!!! She taught us with great clinical examples and made sure it stays in our brain forever. She taught us in a crystal-clear manner. Thank you very much, doctor!!!” („Cea mai bună profesoară!!! Ne-a predat folosind exemple clinice excelente și s-a asigurat că informațiile vor rămâne întipărite în mintea noastră pentru totdeauna. A explicat totul într-un mod extrem de clar. Mulțumim mult, doamnă doctor!!!”).

Eudochia Țerna

Doctor în științe medicale

Conferențiar universitar

Responsabilă de activitatea clinică la

Disciplina Sinteze clinice.

Absolventă a USMF „Nicolae Testemițanu” (1998). Studii

postuniversitare: rezidențiat (1998-2001) și doctorat (2001 - 2005) la specialitatea Medicină internă.

În anul 2005 a fost angajată în postul de asistent universitar la catedra Medicină internă Nr. 5 (actuala Disciplină Sinteze clinice). În 2008 susține teza de doctor în științe medicale cu tema: „Tratamentul Bronhopneumopatiei obstructive cronice cu bronhodilatatoare”.

Activitatea pedagogică o desfășoară prin lecții practice și teoretice cu studenții și rezidenții, precum și prin cursuri pentru medici la modulul de educație continuă. A fost conducător a peste 10 teze de absolvire a studenților. Este implicată în pregătirea testelor și cazurilor clinice (în 3 limbi: română, engleză, rusă) pentru examenul de promovare la Disciplina de sinteze clinice și pentru examenul de absolvire a studenților.

Activitatea științifică o desfășoară în domeniul Medicinii interne (pneumologie). Este autor a peste 50 de publicații științifice, inclusiv 6 recomandări metodice pentru studenți și 2 capitole în manual pentru studenți. Deține 4 certificate de inovator. Lucrările științifice au fost rapoarte la diverse conferințe, congrese și simpozioane naționale și internaționale.

A fost recenzentă la aprobarea și susținerea la diferite etape a mai multor teze de doctor în științe medicale.

A fost membru al grupului de organizare la conferințele științifice anuale din cadrul zilelor USMF „Nicolae Testemițanu”;

secretar al grupului de evaluare a rezumatelor – secția „Probleme actuale ale Medicinii interne”; secretar al grupului de moderare a conferinței, secția „Probleme actuale ale Medicinii interne”. A organizat Work-shopuri: la Congresul Internațional Medical al Studenților și Tinerilor Doctori MedEspera; Congresul aniversar de 75 de ani de la fondarea USMF „Nicolae Testemițanu”; Conferința științifică anuală din cadrul zilelor USMF „Nicolae Testemițanu”;

Este membru: al Societății Interniştilor din Republica Moldova; al Societății Europene de Respirologie; al Societății de Respirologie VIAREMO; al Societății Române de Pneumologie; al Coaliției de Sănătate Respiratorie din Moldova.

Activitatea curativă o desfășoară în Spitalul Clinic Municipal „Sfânta Treime”, secția Boli interne nr. 2 și secția Pneumologie. Din 2020 este responsabilă de activitatea clinică la Disciplina Sinteze clinice. O perioadă a consultat în paralel și secția Terapie intensivă toxicologică. Participă activ la consiliile medicale. A participat la elaborarea Protocolului clinic național „Bronhopneumopatia cronică obstructivă”, a Protocoalelor clinice instituționale și a standardelor de tratament în pneumologie; la elaborarea Protocoalelor la masa de lucru în pneumologie.

În perioada activității la Disciplina Sinteze clinice a exercitat și/sau exercită și în prezent diverse funcții: secretar a Comisiei de examinare a tezelor de licență pentru studenți în cadrul Departamentului Medicină internă; membru a Comisiei de examinare a lucrărilor de absolvire pentru studenți în cadrul altor catedre (Fiziologia omului și Biofizică, Radiologie și Imagistică, Cardiologie, Sinteze clinice); secretar a Comisiei Științifico - metodice de profil Medicină internă (comisia intrunește 14 discipline: 9 discipline din cadrul Departamentului Medicina interă + Medicina de familie, Radiologie și inagistică, Medicina de laborator, Reabilitare Medicală, medicină fizică și terapie manuală, Dermatovenerologie); membru al Seminarului științific de profil

„Ftiziopneumologie” și „Diagnostic de laborator, imunologie și alergologie”; membru al comisiei de îndrumare la 1 teză de doctor în științe medicale; membru al Consiliului științific specializat (321.07- Ftiziopneumologie).

Extras din aprecierea și comentariile studenților în Sistemul Informațional de Management Universitar (SIMU):

- „Stimată doamnă profesor, Vă mulțumim pentru dedicarea și pasiunea cu care ne-ați ghidat în acest proces de învățare. Capacitatea dumneavoastră de a transforma concepte complexe în explicații clare și accesibile, prin analogii bine alese, a făcut materia mult mai ușor de asimilat. Profesionalismul și profunzimea cunoștințelor dumneavoastră ne-au inspirat și ne-au motivat. Apreciam sincer efortul depus pentru noi studenții”.
- „Doamnă superbă. Vă mulțumesc din suflet pentru tot, sunteți un pedagog nemaipomenit și un specialist cu literă mare. Cel mai important în viață e să rămâi integru și OM cu literă mare. Dumneavoastră prin exemplul propriu ați demonstrat asta. Sper să ne revedem peste ani tot sănătoși și plini de viață”.
- „Vreau sa transmit un mesaj de mulțumire pentru ghidarea dumneavoastră excelentă pe parcursul modulului de sinteze clinice. Am apreciat foarte mult claritatea explicațiilor și suportul dumneavoastră. Ne-ați ajutat să înțelegem mai bine conceptele cheie și să ne dezvoltăm abilitățile clinice. Vă mulțumesc încă o dată pentru efortul dumneavoastră”.

Lilia Vlasov

Doctor în științe medicale

Conferențiar universitar

Absolventă a Institutului de Stat de Medicină din Chișinău (1983). Studii postuniversitare: internatură la specializarea Medicina internă (1983-1986); doctorat (2009-2012). Din 1986 până în 1991 a activat ca medic internist în policlinica Nr. 6 din Chișinău. Din 1991 și până în

prezent activează în postul de medic nefrolog la SCM „Sfânta Treime”. Deține categorie medicală superioară (din 2009). Este președinte al Comitetului de experți în domeniul Nefrologiei al Ministerului Sănătății din Republica Moldova (din 2012 până în prezent).

A urmat diverse stagii: „Urgențe în Medicina Internă” (1998, or. Pittsburg SUA); „Actualități în Medicina Internă” (2002, or. Graz. Austria); „Principiile de diagnostic și tratament în hepatologie” (2007, Chișinău); „Medicină Internă” (2008, Viena, Austria); „Nefrologie clinică” (2009, Chișinău) și altele.

În anul 2012 a susținut teza de doctor în științe medicale cu tema: „Particularități clinico-hemodinamice și funcționale ale rinichilor în ciroza hepatică”.

Din anul 1994 și până în prezent activează prin cumul la Disciplină Sinteze clinice, inițial în postul de asistent universitar, iar din 2014 până în prezent - în postul de conferențiar universitar.

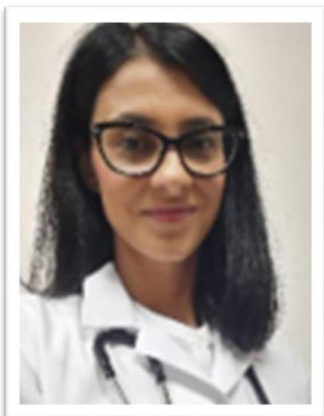
Domeniile de activitate științifică: medicină internă (nefrologie, gastroenterologie). A publicat peste 60 lucrări științifice.

Rezultatele studiilor au fost comunicate la diverse foruri științifice naționale și internaționale.

Este membru al Societății de Urologie și al Societății de Medicină Internă din Republica Moldova

Extras din aprecierea și comentariile studenților în Sistemul Informațional de Management Universitar (SIMU):

- „A fost extrem de plăcută conlucrarea cu doamna Lilia Vlasov la seminare, acestea fiind interactive și foarte interesante. Dumneai este un profesor exemplu, și un om cu literă mare”.
- „Doctor minunat, un mentor bun cointerestat să ne ofere cât mai multe cunoștințe”.
- „Doctor excelent, are abilități didactice perfecte. Personal, am dobândit abilități practice deosebite, având un doctor respectuos, care sunt sigur că mă vor ajuta în viitor. Toate cele bune și cele mai bune urări pentru Dr. Vlasov”.

Fetco-Mereuță Diana

Doctor în științe medicale

Asistent universitar

Absolventă a USMF „Nicolae Testemițanu” (2013). Studii postuniversitare: rezidențiat (2013-2016) la specialitatea Medicină internă și doctorat (2017-2024) la specialitatea Boli interne (Pulmonologie).

După finalizarea rezidențiatului, în perioada anilor 2016–2021, a activat în postul de asistent

universitar la Disciplina de Geriatrie, iar din 2021 până în prezent – asistent universitar la Disciplina Sinteze clinice, USMF „Nicolae Testemițanu”.

În paralel a activat în calitate de cercetător științific în cadrul Laboratorului științific de Gerontologie, proiectul „Calitatea vârstnicilor din Republica Moldova” (2017-2018), proiectul „Fragilitatea: diagnosticul și profilaxia în coraportul problemelor medico-psiho-sociale ale vârstnicului vulnerabil” (2020-2023); cercetător științific în cadrul „Laboratorului de studiu al îmbătrânirii și a vârstei din cadrul Centrului de sănătate a creierului” (2024-prezent).

În anul 2026 a susținut teza de doctor în științe medicale cu tema: „Considerații clinico-evolutive și diagnostice ale pneumoniei comunitare la pacienții obezi”.

Activitatea științifică a doamnei Diana Fetco-Mereuță este reflectată în peste 60 de lucrări publicate atât în țară, cât și peste hotare, precum și de participarea activă cu comunicări științifice la conferințe naționale și internaționale. Deține 9 certificate de inovator.

Extras din aprecierea și comentariile studenților în Sistemul Informațional de Management Universitar (SIMU):

- „Medic și profesor de cea mai înaltă speță. Ne-a arătat o varietate de pacienți tematici în baza cărora am discutat. Lecțiile au fost petrecute interactiv. Mulțumesc doamna Diana că m-ați învățat să pun corect un diagnostic, eu mă simt mândru de această realizare la fel cum sper și dumneavoastră de noi și rezultatele care le-am demonstrat pe parcursul modulului și la examen.”
- „Mulțumesc mult Doamnei Profesoare, de profesionalismul și devotamentul de care dă dovadă în domeniul medicinei. Mi-a plăcut nespuse de mult seminarele petrecute cu Dvs- interactive, obiective,

interesante și pe înțelesul tuturor. Vă mulțumesc mult pentru înțelegerea oferită în unele situații. Sunteți un exemplu demn de urmat, atât pentru colegi, dar și pentru studenți. (A.N.)”

- „Probabil cel mai important lucru care s-a întârpat în timpul seminarelor doamnei Diana a fost răbdarea și atitudinea binevoitoare de care a dat dovadă dumneaei cu pacienții și studenții. Am văzut numeroși bolnavi, fiecare cu capricii și niveluri de inteligență diferite... dar doamna Fetco-Mereuță de fiecare dată a făcut consultațiile ”ca la carte”, oferind explicații și îndrumări și, concomitent, explicându-ne nouă tema. Nu a fost un lucru foarte ușor, ținând cont de volumul de lucru, și tocmai de aceea am dorit să îi mulțumim pentru exemplul de profesionalism oferit!”

Virginia Cașcaval

Doctor în științe medicale

Asistent universitar

Absolventă a USMF „Nicolae Testemițanu” (2017). Studii postuniversitare: rezidențiat (2017 - 2021) și doctorat (2018 - 2023) la specialitatea Medicină internă. După finalizarea rezidențiatului, în perioada

anilor 2021–2024, a activat în calitate de medic internist în cadrul Departamentului Primiri Urgente al IMSP SCM „Sfânta Treime”. În anul 2026 a susținut teza de doctor în științe medicale cu tema: „Pneumonia comunitară la pacienții cu insuficiență cardiacă cronică”.

Din anul 2024 până în prezent, își desfășoară activitatea în calitate de asistent universitar la Departamentul Medicină Internă, Disciplina Sinteze clinice, iar din martie 2026 și până în prezent activează și în calitate de Cercetător științific în „Laboratorului de studiul îmbătrânirii și a vârstei din cadrul Centrului de sănătate a creierului”.

Activitatea științifică a doamnei Virginia Cașcaval este reflectată în peste 30 de lucrări publicate atât în țară, cât și peste hotare, precum și de participarea activă cu comunicări științifice la conferințe naționale și internaționale. Deține 4 certificate de inovator.

Extras din aprecierea și comentariile studenților în Sistemul Informațional de Management Universitar (SIMU):

- „Profesoara a lăsat o impresie foarte pozitivă : în ciuda vârstei tinere, s-a remarcat prin inteligență, claritate în explicații și atitudine profesionistă. Se vede că stăpânește bine materia și știe cum să o transmită mai departe”.
- „Dna Cașcaval Virginia s-a remarcat prin susținere constantă și explicații clare, facilitând o înțelegere profundă a materialelor. A fost egală cu toți studenții, și a oferit sprijin indiferent de dificultăți. Seriozitatea și profesionalismul său s-au reflectat și în activitatea practică, unde ghidarea oferită în lucrul cu pacienții a fost extreme de valoroasă. Vă mulțumesc pentru acest modul minunat!”
- „O profesoară foarte bună! Ne-a încurajat tot modulul, a făcut legătură directă de la patul bolnavului cu patologiiile din curriculum. Pe lângă un bun pedagog, este și o persoană cu suflet cald, empatică și elegantă! Vă mulțumesc pentru acest modul interactiv!”

Vasile Toma

Asistent universitar

Absolvent al Institutului de Stat de Medicină din Chișinău (actuala USMF „Nicolae Testemițanu”) (1976). Studii postuniversitare: Secundariat clinic la Institutul de Medicină Nr. 1 din or. Moscova (1976-1978).

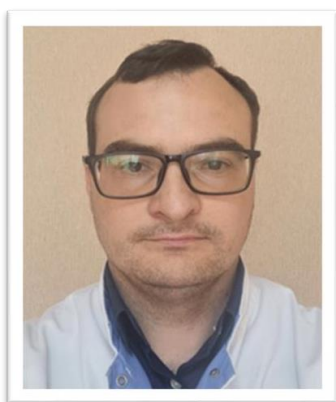
Din 1978 și până în prezent – asistent universitar la Disciplina Sinteze clinice (în trecut – catedra de Medicină internă). Direcția cercetărilor științifice – diagnostic și tratament al bolilor gastroenterologice. Este autor a 24 lucrări științifice și a 5 brevete de inovație.

Extras din aprecierea și comentariile studenților în Sistemul Informațional de Management Universitar (SIMU):

- „Am deosebita plăcere să exprim aprecierea mea profundă pentru un profesor de o raritate remarcabilă, a cărei activitate didactică se distinge prin profesionalism exemplar, răbdare și o înțelegere autentică a nevoilor studenților. Este un specialist de înalt nivel, dar mai ales un om cu suflet mare, care reușește să transforme fiecare interacțiune într-o experiență formativă valoroasă. Prin modul său empatic și echilibrat de a explica, creează un mediu în care studenții se simt ascultați, respectați și încurajați să își depășească limitele. A demonstrat în repetate rânduri nu doar competență academică, ci și o disponibilitate rar întâlnită de a ghida, de a clarifica și de a susține. Într-o perioadă în care educația are nevoie de oameni

autentici și dedicați, dumnealui rămâne un exemplu demn de urmat. Îi sunt recunoscătoare pentru felul în care știe să inspire, să motiveze și să ofere sprijin cu o căldură profund umană”.

- „Am avut ocazia să avem cel mai minunat profesor. O carte de enciclopedie care încă rămân alți colegi să descopere. Este gata să se împartă cu toate cunoștințele practice pe care le-a acumulat pe parcursul anilor. A fost o onoare pentru noi studenții să ne simțim colegii dumnealui la toate consultațiile. Îmi pare rău că foarte puțin timp pentru un așa modul important, abia acum cu domnul Toma am început să punem pe poliță fiecare informație care am acumulat pe parcursul anilor. Respect pentru dmn. Toma”.
- „La dl Toma am discutat cazuri clinice din 1975 până în 2025! Are o memorie extraordinară și o experiență incomparabilă! Este un profesor cu har de la Dumnezeu”.

Ion Sîrbu

Asistent universitar

Absolvent al USMF „Nicolae Testemițanu” (2016). Studii postuniversitare: rezidențiat (2016–2020) și doctorat (2018 - 2023) la specialitatea Medicină internă. După finalizarea rezidențiatului, activează în postul de asistent universitar la

Disciplina de Sinteze Clinice. Din anul 2019 este student-doctorand

la Școala Doctorală în domeniul Științe Medicale a USMF „Nicolae Testemițanu”, în cadrul Disciplinei de Sinteze Clinice, unde realizează cercetarea cu tema „Polimorbiditatea somatică în practica internistului: caracteristica și principiile generale de abordare a pacientului”, sub coordonarea prof. univ. Sergiu Matcovschi. În paralel activează în calitate de cercetător științific în cadrul Laboratorului de studiu al îmbătrânirii și a vârstei, Institutul Național de Cercetare în Medicină și Sănătate a USMF „Nicolae Testemițanu”.

Este responsabil de activitatea științifică și de cercul științific al Disciplinei de Sinteze Clinice. Domeniile de interes științific ale Domnului Ion Sîrbu includ: medicina internă, polimorbiditatea, calitatea vieții pacienților și managementul bolilor cronice asociate.

Este autor și coautor al mai multor publicații științifice naționale și internaționale, inclusiv articole apărute în reviste indexate și rezumate prezentate la congrese de specialitate, abordând teme precum polimorbiditatea, infecția COVID-19, insuficiența cardiacă, fragilitatea și patologia cerebrovasculară. De asemenea, a participat la proiecte și manifestări științifice dedicate cercetării medicale și medicinei interne.

Extras din aprecierea și comentariile studenților în Sistemul Informațional de Management Universitar (SIMU):

- „Consider că atât mie, cât și colegilor mei ne-a făcut o mare plăcere să facem seminare cu Domnul Sîrbu Ion, întrucât din septembrie până în februarie încă ne gândim la lecțiile cu Dumnealui. Am apreciat mult diferența nu prea mare de vârstă, care ne-a făcut să ne simțim înțeleși. Totodată, Dnl Sîrbu ne-a ajutat să înțelegem oricare neclaritate pe care o aveam, am făcut multe vizite prin diferite secții, am văzut cazuri interesante și am avut posibilitatea de a exersa din plin examenul clinic al pacientului. Este un cadru didactic de

apreciat cu o personalitate plăcută și captivantă. Mulțumim mult și numai bine în continuare!!”

- „Learning Dr. Sirbu was a fun and worth remembering experience. Grateful to have him as my professor”.
- „Stimate domnule profesor, Vreau să vă transmit aprecierea mea sinceră pentru modul în care ne-ați ghidat prin sintezele clinice. Seminarele cu dumneavoastră au fost nu doar o sursă valoroasă de informații, ci și o adevărată inspirație pentru felul în care abordăm gândirea clinică. Explicațiile clare, exemplele relevante și logica bine construită pe care le-ați adus în predare ne-au ajutat să înțelegem esențialul și să ne dezvoltăm raționamentul medical. Într-un domeniu atât de complex și dinamic, capacitatea de a sintetiza informația într-un mod accesibil și aplicabil este neprețuită, iar dumneavoastră ați reușit să faceți acest lucru cu profesionalism, răbdare și pasiune. Se simte dedicația cu care ne îndrumați și modul în care puneți accent pe formarea noastră nu doar ca viitori specialiști, ci și ca oameni responsabili, atenți la detalii și capabili să ia decizii informate. Pentru toate acestea, vă mulțumesc! Apreciez efortul și timpul investit în noi și sunt recunoscătoare pentru oportunitatea de a învăța de la un profesor atât de implicat”.

Olga Corlăteanu

Asistent universitar

Absolventă a USMF „Nicolae Testemițanu” (2004). Studii postuniversitare: rezidențiat (2004-2007) și doctorat (2007-2022) la specialitatea Medicină internă (tema tezei: „Aspecte de evaluare a exacerbărilor bronhopneumopatiei obstructive”).

Din 2012 până în prezent activează în postul de asistent universitar la Disciplina Sinteze clinice. Ține lecții practice cu studenții autohtoni (în limba română) și internaționali (în limba engleză).

Preocuparea științifică – competență în domeniul patologiilor pulmonare obstructive, diagnostic diferențial în medicina internă. A publicat peste 30 articole în reviste și culegeri de lucrări naționale și internaționale, capitole în manualele „Differential Diagnosis in Internal Medicine”, „Diagnosticul Diferențial în Medicina internă”). Este expert clinician la Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale din 2021 până în prezent.

Este membru a Societății Europene de Respirologie din 2010 până în prezent, Membru a Coaliției pentru Sănătate Respiratorie, Membru a Societății Medicină internă din Republica Moldova. Participă activ la forurile științifico-practice în țară și peste hotare.

Extras din aprecierea și comentariile studenților în Sistemul Informațional de Management Universitar (SIMU):

- „Very knowledgeable Professor. Have given me so much insight about Internal Medicine. Really appreciate her

efforts. Despite the topics being very vast, she made sure that we all knew all the important characteristic aspects of each disease. Truly phenomenal. Because of that, I was able to score pretty well for the practical exam and the finals, both securing 10 marks each. Professor is like her are very important”.

- „Professor with a good heart and an awesome ability to teach her students in a professional manner..so grateful to have her as our class teacher”.
- „Vă mulțumesc pentru implicarea, claritatea și pasiunea cu care ne-ați ghidat în acest modul. Ați reușit să transformați un domeniu complex într-o experiență de învățare clară și motivantă. Prezența dumneavoastră a fost nu doar o sursă de cunoștințe, ci și de inspirație”.

Svetlana Grișin

Laborantă

Activează în USMF „Nicolae Testemițanu” din anul 2010, inițial la Catedra de Fiziopatologie (2010-2018), apoi la Disciplina Sinteze clinice (din 2018 până în prezent). În perioada 2020-2022 a făcut studii la Colegiul de Medicină „Raisa Pocalo” la specialitatea „Asistent în diagnostic de laborator”, iar în perioada 2019-2023 – studii (fără frecvență) la

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”.

Obiectivele dezvoltării Disciplinei Sinteze clinice pentru viitor sunt:

- respectarea și îmbogățirea tradițiilor, formate pe parcursul deceniilor ce s-au scurs de la crearea catedrei, actualei Discipline;
- aplicarea tehnologiilor moderne în activitatea didactică, științifică și curativă;
- educarea viitorului medic ca personalitate multilateral dezvoltată, ținând cont atât de calitățile profesionale, cât și de cele de cultură generală.

Post-scriptum

În perioada imediat următoare finalizării manuscrisului de față, structura organizațională a USMF „Nicolae Testemițanu” a suferit modificări administrative. Ca urmare a deciziei Senatului universitar, începând cu data de 1 septembrie 2026, Disciplina Sinteze clinice a fost comasată cu Disciplina Geriatrie și Medicina muncii, formând o nouă structură academică unitară, sub denumirea Disciplina Medicină internă.

Odată cu această tranziție, conducerea noii entități universitare a fost preluată de către domnul Conferențiar universitar Dr. Valentin Calancea.

Acest nou capitol din evoluția Disciplinei marchează nu doar o reorganizare administrativă, ci și o unificare a resurselor academice, menită să ducă mai departe tradiția, valorile și excelența descrise în paginile acestei lucrări.

Bibliografie

1. Aleea savanților și medicilor iluștri = The Alley of Brilliant Scientists and Doctors / Iulian Grossu (coord.), Ion Ababii, Emil Ceban [et al.]; resp. ed.: Ion Ababii; trad.: Eugenia Loghin; Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din Republica Moldova. - Chișinău, 2015 (Tipogr. „Elan Poligraf”). - 156 p. ISBN 978-9975-82-007-3.
2. Ambros F., Matcovschi S. Catedra Medicină internă nr. 5. Chișinău, 2005, 19 p.
3. Ambros F., Matcovschi S. Fotografii vechi (anii 1946 – 2009). Colecția de imagini selectivă este dedicată jubileului de 70 de ani a Alma Mater. Chișinău, 2015, 92 p.
4. Baciuc Gh. Profesorii universitari, absolvenți ai USMF “Nicolae Testemițanu” / Gheorghe Baciuc. - Ch.: S. n., 2012 (Tipogr. Reclama). - 296 p. ISBN 978-9975-4337-9-2
5. Calendar Național 2024 / Biblioteca Națională a Republicii Moldova ; director general: Elena Pintilei ; coord.: Veronica Borș ; aut.: Elena Barbos-Balinschi, Maria S. Ciobanu, Elena Harconița, Ana Struță ; colegiul red.: acad. Andrei Eșanu (președinte), Iurie Colesnic (vicepreședinte), Iulian Filip [et al.] ; red.: Elena Varzari; redactare bibliografi că: Elena Barbos-Balinschi. – Chișinău, 2023 (Primex-Com). – 150 ex. 2023. – 2023. – 355 p. ISSN 1857-1557
6. Instituția Medico-Sanitară Publică Spitalul Clinic Municipal Nr.4. [Citat 20.03.2026]. Disponibil pe internet la adresa: <https://scm4.md/>
7. Matcovschi S. Disciplina Sinteze clinice. Misiune, repere istorice, perspective. (Alocuțiune aniversară). 70 ani de la naștere. CEP Medicina, Chișinău, 2024, 85 p.
8. O pleiadă de glorie = Славная плеяда: Rectorii Universității de Stat de Medicină și Farmacie “Nicolae Testemițanu”:

- (schite biogr.) / Marc Ștemberg. - Ch.: S.n., 2009 ("Tipogr. Reclama" SA). - 84; 112 p.
9. Raevschi M. Ghidul Muzeului Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”: 65 de ani de la înființarea USMF: 35 de ani de la întemeierea Muzeului USMF / Mihail Raevschi, Dumitru Tintiu; Univ. de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, Catedra sănătate publică și management „Nicolae Testemițanu”, Muzeul USMF „Nicolae Testemițanu”. - Ch.: CEP Medicina, 2011. - 224 p. ISBN 978-9975-113-22-9
 10. Teze de doctor și doctor habilitat ale cadrelor didactico-științifice ale USMF "Nicolae Testemițanu": (1948-2020): Indice bibliografic / Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu", Biblioteca Științifică Medicală; alcătuitori: Ludmila Covalschi [et al.]; responsabil de ediție: Liubovi Karnaeva. – Chișinău: Medicina, 2021. – 171 p.
 11. Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie “Nicolae Testemițanu” la 60 de ani. - Ch.: CEP “Medicina”, 2005. - 448 p. ISBN 9975-907-92-X
 12. Кишиневский государственный медицинский институт/Сост.: д-р мед. наук проф. Тестемнцану Н. А., д-р мед. наук проф. Зорькин А. А., канд. мед. наук доц. Попушой Е. П. канд. мед. наук Ецко К. П., Иокса В. А.; отв. ред. акад. АН МССР проф. А. М, Лазарев. — Кишинев: Штиинца, 1984. — 320 с.